

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer. — Stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5/60. Posamezne številke po 10 vin. — Na naroče brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo se nahaja na pristavi gospoda K. Florianca v »Zvezdi«. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mesečna priloga:

„Slovenski Tehnik“.

O kmetiskih potrebah.

Na shodu narodno-napredne stranke v Ljubljani je govoril posestnikov sin Jožef Jenko ml. z Zgornjih Brnikov o kmetiskih potrebah. Govoril je približno takole:

Dovolite, da v imenu kmetijskega stanu izpregovorim nekatere besede. Narodno-napredna stranka je imela dosedaj na programu kmečke zahteve, za katere se pa ni potegovala. Če hočete na kmetih pridobiti tal in kmetško ljudstvo potegniti za seboj, treba da tudi na kmetih organizirate in istih želje in zahteve izvršujete. Lepo število zahtev je obljubljenih na programu za kmete. Treba je pa, da se ustanovi samostojna kmetijska organizacija, kakor jo imajo nasprotniki. Treba nam je kmetom zadrugištva. Dosedaj ga je stranka pobijala in to je bila njena glavna krivda, oziroma tudi krivda kmetov, ker niso zahtevali, da naj zanje zastavi svoje sile. Če hoče torej narodno-napredna stranka pridobiti na kmetih tla, je treba gospodarske organizacije, kakor jo imajo nasprotniki. Nasprotniki so to organizacijo znali porabiti in so za seboj potegnili ljudstvo; to velja posebno glede duhovščine. Priporočam stanovsko organizacijo in zadrugištvo.

PODLISTEK.

† Simon Gregorčič.

V soboto, dne 24. novembra dopoldan je umrl v Gorici eden največjih slovenskih pesnikov, lirčni prvak Simon Gregorčič. Smrt je prerežala nit težkega, trpljenja polnega življenja, čegar bridkosti je izkusil Simon Gregorčič do dna. Največja nesreča njegove usode je bila njegov poklic. Gregorčič je bil duhovnik katoliške cerkve, a njegov značaj, ki bi ga bil naredil neskončno sposobnega za duhovnika prve Kristusove cerkve, ni bil čisto nič primeren za popa, kakršnega zahteva sedanja hierarhija in njena prva naloga, klerikalna politika. Gregorčič je bil nedvomno veren kristjan. Morda ni zalezla v njegovo glavo nikoli najmanjša heretična misel. Ali smatral je krščanstvo idealno;

Prislo bi v poštev kreditne zadruge in proizvajalne zadruge; o konsumnih društvih pa ne govorim; to imajo trgovci zése.

Prva stvar je denar in mi moramo dobiti posojilnice ali hranilnice, naj si bodo že rajfajznovke ali pa kakega drugega sistema, kajti nasprotniki se imajo zahvaliti samo svojim posojilnicam, da deró ljudje k njim. Nasprotnikov ljudje so kupljeni. Kaplan ali župnik rečeta: Ti si dolžan, stori to, podpiši to, črne, potem pa plačaj! Zato priporočam pred vsem, da v krajih, kjer še ni posojilnic, naj strankino vodstvo dela na to, da se ustanove in da pridejo pridni ljudje v odbor. Če pa je kje nasprotna posojilnica, potem pa se naj ustanovi tam konkurenčna posojilnica. Od začetka bodo sicer težave, toda treba je neustrašenih ljudi, ki se bodo pa že dobili. Jaz priporočam za vsak kraj posojilnico, kjer je pa že nasprotna, tam pa konkurenčno! Nasprotniki so jih ustanovili v politične namene, da žanjejo pri njih politične uspehe.

Druga stvar so produktivne zadruge, ki se dele v več vrst:

a) Mlekarske zadruge; več jih že imamo. Ustanovili so jih naprednjaki in v tem oziru pokazali klerikalcem pot. Mlekarna se že izplača, ako ima zagotovljenih 400 do 500 litrov mleka.

b) Vinske zadruge za vinorodne kraje.

vera mu je bila izliv notranjega življenja, njeno glavno zahtevo pa je videl v ljubezni, v neskončni ljubezni, s katero se ne ujemajo strastni posvetni boji, v katere sili sedanja cerkev svoje služabnike. Bil je veren vse svoje življenje, ali njegova duša ni dovolila, da bi se vera postavljala svobodi v okom. In na svetu je imela biti vera po njegovih nazorih tolažnica potlačenih, zaničevanih, izkoriščanih; njegovo krščanstvo je bilo vseskozi demokratično in ni moglo priti v soglasje s hierarhičnim zistemom. To so bolj slutili kakor razumeli fanatiki sočasnega katolicizma in le onemoglosti klerikalizma se je imel Simon Gregorčič zahvaliti, da ni že davno prej končalo njegovo življenje; kajti ako bi bila imela rimska cerkev še tisto moč, kakor v pretečenih stoletjih, je skoraj gotovo, da bi bila zadela tudi Simona Gregorčiča tista usoda, kateri je bil Giordano Bruno žrtev. Strupeni napadi na našega pesnika v bivšem

c) Žitne zadruge za žito, ki se posebno priporočajo za kraje, ležeče daleč proč od prometnih prog. Dobrota bi bila ta, da bi ne bilo vsakemu posamezniku treba voziti daleč na trg.

e) Ker vsled izseljavanja primanjkuje delavcev, so priporočljive strojne zadruge za skupno naročanje strojev.

d) Zadrugišne klavnice bi posebno dobro služile v jesenskem času, ko je dosti pitanih prašičev treba poklati. Teda bi se klali v skupnih klavnicah in naprej pošiljali. Le pogledite drugam! V Danski državi so ustanovili prvo zadrugišno klavnico in 13 let po ustanovitvi prve, to je leta 1900 jih je bilo že 26 s 53.000 člani, ki so dobili za meso 30.000.000 gld., dočim prejšnja leta samo 15 do 20.000.000 gld. Tudi pri nas bi to gotovo bilo dobro. Pri nas na Gorenjskem ni razen par klerikalnih mešetarjev, ki spravljajo meso na Korosko, nobenega kupca.

e) Sadjarske zadruge.

f) Za živinorejske zadruge bi se bilo posebno treba zastaviti. Konjerejci po Gorenjskem n. pr. gojijo pincgavsko plemo. Pridejo koroški in tirolski prekupci in kupijo žrebeta in dajo po 5 do 10 gld. več zanj, kakor domačini. Seveda dobijo doma na Koroskem in Tirolskem podpore, zato prodajo čez štiri leta konje državi, katera pošilja konje zopet na Kranjsko in zahteva za vsakega posameznika po več tisoč kron!

«Rimskem Katoliku» so dosti temeljiti dokazi za to. Mahnič in njegovi privrženci so smatrali Gregorčiča za nedostojnega duhovnika in naravnost za odpadnika. Nobene krasote niso našli v njegovih pesmih, a vse besede so prebrskali po njih tendenci in spomniti se je treba le, kako so ga mrevarili po klerikalnem časopisu zaradi pesmi, kakor «Človeka nikar», «Velikonočna» i. t. d. In res je ostudno, če ga danes hvalijo in za svojega proglašajo tisti klerikalci, ki so mu najbolj ogrenili življenje. Zaradi njihove gonje je moral prezgodaj v pokoj, zaradi njihove intolerance je prezgodaj utihnilo njegovo petje. V ginljivo krasni pesmi «Ujetega ptiča tožba» jim je še zapel:

«A enega mi vzeli niste,
In mi ne vzamete nikdar;
To pesmi so srebrno čiste,
To je glasov nebeski dar.»

Ali mračnijaški fanatizem ni imel miru, dokler ni tudi ta nebeski dar utihnil; kajti vse, kar je

Da bo združništvo uspevalo, je treba trdne, odločne volje in poštenih ljudi ter vstrajnega dela. Eno ali dve leti seveda ne bo dobička, potem pa mora iti.

Kmetijski stan je za enkrat izročen duhovščini, samo tej rad verjame. Drugim obljubam nerad sledi, razen če se mu sigurno zagotovi: Ravno tukaj boš dobil denar, potem pa verjame! Pri vsaki organizaciji pa mora biti nekaj politike zraven; brez politike ni sploh nič. Za združništvo se mora nadalje vzbujati zanimanje po časopisih! Zlasti pa naj bi se vpeljal kmetijski pouk na učiteljskih; saj pridejo učitelji najbolj v dotiko z ljudstvom po deželi, kjer ga lahko poučujejo. Nadalje naj zastopniki skrbe, da morajo javni zastopi, dežela in država votirati podpore kmetškemu stanu in njegovi organizaciji. Pisati mora za združništvo tudi časopisje, in sicer mora pisati poljudno, za male ljudi vabljivo, ker s poukom moramo začeti pri otrocih. Starec kima samo, dokler se mu prav daje, sicer je pa popolnoma nedostopen za pouk. Poučiti je treba mladino, potem bomo pa drugače zapeli po deželi! (Burni «Živio» klici.)

Potem pa še nekaj! Narodno-napredna stranka bo pridobila mnogo, ako se poteguje za zavarovanje kmetških delavcev za starost in onemoglost. Le pogledimo; sedaj nas je okrog 350 000 kmetškega stanu, na to število odpade gotovo precej hlapcev in delavcev, katere bi stranka gotovo pridobila zase, ako jim izposluje zavarovanje za starost in onemoglost, kar pomeni vzprito enaki in splošni volilni pravici, kjer bo štel delavčev glas toliko kakor posestnikov, že veliko. («Živio»-klici.)

Da bi bil mir!

Napisal Josip Ulehla.*

Pri nas na Moravskem se je dogodilo te dni to-le: C. kr. okrajni glavar je poklical

* Objavljamo v slovenskem prevodu ta članek, pisan in vzet iz moravsko-českih razmer zato, ker jako prilega našim domačim slovensko-kranjskim razmeram. Na Moravskem, v českih krajih, razteza klerikalizem svoje peruti laš tako kot na Kranjskem. Klerikalna

spisal Gregorčič izza tistega duševnega ubojstva, je takorekoč neznatno in za njegovo pesniško veljavo irrelevantno. Ako se ne bi bila postavila Gregorčiču klerikalna intoleranca kakor gora na pot življenja, bi bilo njegovo pero nedvomno ustvarilo še krasna, velika dela. Protikulturni značaj klerikalizma se je pokazal nad Gregorčičem, in kar je tukaj zatrl, je vzel celemu narodu. N. v m. p. R. P.

Prijatelj.

Spisal Samko Cvetkov. Dalje.

Robert je prenehal.

«Kako misliš, Robert?»

«Kako mislim? ... Hm! Polasti se ga želja, da bi rad okusil tisto lepo obetano deželo. Pusti vse: dom, domače, mogoče celo veselo ljubico in odide za solncem. Ali komaj je stopil črez prag domače hiše, ni se še otrešel prahu domače vasi, zagleda veliko nesnago pred seboj, veliko prevaro in solnce pade v morje, da ne vstane v njegovem času več izza gor. Edino resnično ljubezen najde samo doma in nikoli nikjer drugje.»

«Zakaj naglašas samo doma?»

učitelja k sebi in mu je «prijateljsko, z uljudnim naglasom», ali odločno sporočil: «Ne morem pomagati — ali nujno je potreba, da prenehate s svojim javnim delovanjem ter da nič več naše ne obračate pozornosti ne z besedo, ne s pisanjem, ne v javnosti in ne v šoli. Vem in sem prepričan, da ste reden učitelj, zelo vesten, da se obnašate tudi izven šole vzorno, gospod okrajni šolski nadzornik poroča o vas le pohvalno, ali to vse vam nič ne pomaga. C. kr. deželni šolski svet vas prestavi, ako ne prestanete prihajati tožbe na vas, katerih je tudi vsak dan več.»

Ali živimo res v pravni državi? Ali smo v XX. stoletju? Ali razumete, kaj se godi, ko zveste take reči, in ko šele po dolgem razmišljanju porazumete, zakaj se z učiteljem tako ravna. Gre se za volitve, in gre se za to, da bi bil v volilnem okraju, kjer deluje učitelj, izvoljen klerikalni kandidat, in ker ta kandidat ni eden izmed sedmih grških modrijanov, potrebuje zato izdatne pomoči. Naš učitelj pozna gosp. kandidata, pozna njegovo državljansko in intelektualno zmožnost za poslanski urad, in zato — se uradi uljudno nadlegujejo, da se tega učitelja prestavi drugam ter mesto njega postavi za kandidata boljše in ugodnejšo osebo. In nadlegujejo se tako vstrajno, da to že urade omrzi ter da končno radi ohranitve ljubeza miru ugodé pritožnikom.

Po tem novem razlaganju stare šolske prakse so šolski uradi zato tu, da se brigajo za božji mir, namreč za to, da bi vladal mir in trajna sloga med učiteljem in ostalim občinstvom, le da se pod tem «ostalim občinstvom» razume edino le častita katoliška duhovščina in pod njeno komando stoječe ljudstvo.

Zivite v miru s sosedom, ki v miru živeti ne sme, ki ima predpisano, da se mora bojevati z vami. Imeti mir ter slogo s častito katoliško duhovščino in njenim katoliškim ljud-

stranka ima ubogo, kulturno zanemarjeno česko-moravsko ljudstvo prav tako pod komando kot naše kranjsko. Članek je prav poučen v vsakem oziru in zasluži vso pozornost. Na Moravskem se pravkar vrše volitve v deželni zbor. Op. ured.

«Zato, da bi se izpametoval tudi ti in ne bi vedno trdno in nepremišljeno zaupal v ljubezen tiste Ane, Anice, Anice ...»

«Kaj hočeš? Tudi Bog se rad malo poveseli in z nami zaljubljeni ima gotovo posebno veselje.»

«No, Heine je nekje rekel, da je Bog zelo šaljiv in mogoče si je vas zaljubljenca izbral za predmet svojih šal.»

«Mogoče!»

Robert je zopet čital, Marko pa je pisal in tako je nastala v sobi tišina ... Padla je noč na zemljo in v sobi je postalo temno.

«Povej mi, Marko, kaj pravzaprav misliš o najinem življenju?»

«Robert, ne mislim ničesar, ali zdi se mi, da posebno dosti ni vredno.»

«Tudi jaz časih mislim tako, zdaj pa vem, da ni vredno, da bi ga vrgla skozi vrata. Če takole pomisliš, da nimava pod milim Bogom ničesar, kar bi nama moglo služiti v veselje, moraš mi pritrčiti, da bi bilo umreti še najbolje.»

«Hm ... Ravno umreti ne!»

«Kaj pa?»

stvom, znači: postati klerikalni strankar. Ako danes kdo pripada k drugi politični stranki, in ako ni dovolj močan, da si zavaruje in pridobi mir, ne bo ga imel nikoli! In zlasti ne učitelj, ko duhovniki vedo, kako je zanje uglajena pot k šolskim uradom in ko tem uradom tako na srcu leži — da bi bil sveti mir! ...

Čudno je res, kako radi in kako uljudno priskakujejo uradi na pomoč duhovniku in kako nervozno hitro napravljajo mir ter ravnotežje, ako si duhovnik v fari pomaga čast in ime, in ako si učitelj s častnim ravnanjem pridobi zaupanje in vpliv, in ako duhovnikovo ščuvanje preneha vplivati na občinstvo. Zadosti je le, da se nekoliko dvomljivih individuov podpiše na pritožbo — in uradi se že pobrigajo, «da bi bil mir!»

Kam celo sega uljudnost in skrb za mir, o tem je pač jasna priča gori označeni slučaj ...

Živeti z duhovščino v miru in ne žaliti čutenja ljudi, ki so sfanatizirani z duhovniškim ščuvanjem proti vedi, izobrazbi, napredku — in ki o vsem tem nimajo lastnega pojmovanja, ki znajo sami komaj brati ter ki skoraj nikoli ne bero ter vsled duhovniškega vpliva ostajajo v nevednosti! Kdor bi hotel temu zadostiti, bi moral postati stari konkordatni učitelj! Berite katerikoli strogo znanstveni časopis, berite «Čas» (glasilo stranke realistov na Českem), berite «Pravo lido» (glasilo socialno-demokratske stranke na Českem) — že s tem žalite na vse pretege čutenje katoliških ljudi! Dokazujejo takoj, da vam katoliški starši ne morejo zaupati svojih otrok!

Na neki okrajni učiteljski konferenci je nedavno grmel katehet: «Šolski uradi bi ne smeli trpeti v šolskem uradu onega, ki bere «Čas», «Našo Dobo» in podobne protikatoliške časopise, kajti takšni ljudje niso sposobni za učitelje katoliških otrok!»

In s takimi ljudmi živite potem v miru! Živeti v miru z njimi, pomeni vedoma gresiti proti svoji nalogi, proti svojim dolžnostim. Mi naj bomo pionirji izobrazbe, in zato nam

«Prenoviti se in živeti dalje.»

«Prenovi se, če se imaš s čim! Saj vidiš, da sem zapuščen, kot cvet na travniku, ki ga slučajno ni zadela kosa ... Jurjevec je živel tako, kot zdaj midva, ko pa je videl, da ne more dalje, imel je pogum in je skočil v morje. Nekdaj se mi je zdelo ponoči, ko tebe ni bilo tu, da stoji tamle za vrati in me vabi. Vesel je bil njegov obraz in mikalo me je stopiti za njim.»

«In kaj si mislil storiti?»

«Mislil sem se obesiti za tole omaro s knjigami na pas ... O, to bi gledala gospodinja zjutraj! Visel bi na pasu in bi mogoče zijal, gospodinja pa bi se prestrašila in bi klicala na pomoč: «Pomagajte, ljudje božji, pomagajte! Robert se je obesil, siromak Robert! V sobi visi na pasu, ki ga je bil privezal za omaro.» Tako bi kričala gospodinja.»

Marko se je čudil. — «Fant, ti si strašno lahkomišeln! Kaj pa potem, ko bi se obesil?»

«In zdaj sem prepričan, da nisem lahkomišeln ... Kaj pa potem? ... Tako sem pomislil tudi jaz, prvokrat v svojem življenju, da sem pomislil naprej. Zaprošil sem Jurjevca, naj gre. In šel je ...»

ni mogoče živeti v miru z ljudmi, ki so pionirji tema in največje gluposti.

In vedno toliko skrbi za čutila vernega katoliškega ljudstva? Zakaj se pa tudi ne skrbi, da bi se ne žalila čutila izobraženega človeka? Ali imajo le nevedni in nezavedni katoliški stariš pravico do svojih otrok? Ali te pravice izobraženi človek nima?

Prigodilo se je, da je malo šestletno dete takoj drugi, tretji dan prišlo iz šole domov na smrt prestrašeno, ker je videlo — kar mu je bilo dolej tuje in za nemožne smatrano — v šoli besneti surovega človeka, ki je v prvi uri svojega »verskega pouka« klefutal otročičke, ki niso znali brez napak deklamirati desetero božjih zapovedi! In to ne sme žaliti? V takih slučajih se šolskim uradom prav nič ne mudi, da bi pomagali; pomoči pri okrajni sodniji tudi radi različnih, skoro neizpolnilnih pogojev skoro ne pričakate.

Kadar nevedni človek v urah veronauka na gimnaziju kriči proti poganski umetnosti ter dokazuje, da takšne umetnosti ni, da je vse le hudičevo delo, peklensko varanje, kar se naziva grška, ruska in arabska umetnost — o, radi tega izobraženi človek ne sme razžaljen biti, kajti gosp. katehet govori in gori oziraje se na svoja pravila in prava čutila katoliška; in vaša dolžnost je s temi čutili v skladu imeti svoja čutila.

Katehet govori z vso gorečnostjo proti sežiganju mrličev, svoja izvajanja podpira z znanstvenimi dokazi: s sežiganjem zastuplja se vzduh, v zrak prihajajo silni strupi in med njimi so vapnenčeve pare najjačje: — o, to ne sme vas razžaliti!

Katehet dokazuje vašemu otroku, da je Bog obsodil vse one ljudi, ki niso v edinozveličavni rimsko-katoliški cerkvi, ali pa se njenih nauk ne drže, v večne muke grozotnega pekla ter da bi take ljudi smeli stržgati že žive, oziroma jim privezati mlinске kamne na vrat in jih vreči v globoko vodo; katehet uči, da je cerkev ravnala pravično in vršila le svojo dolžnost, ko je neverce sežigala na gromadah; katehet govori le iz svo-

Pozna ura je bila tedaj, ko sta se vrnila Marko in Robert domov. Šla sta na izprehod in sta se vrnila kasno. Ugajali so jima tihi večeri in samotne noči: to so taki časi, ko se človek lahko skrrije pred ljudi in živi sam záse svoje čudno življenje. Ob takem času lahko govori sam seboj in dobro mu je v duši kot redkokdaj. Govori sam seboj in nihče ga ne moti in tako lahko spozna svojo dušo do dna. In v svoji duši najde vsakdo novosti in zanimivosti. Tako raziskovanje je zanimivo in vsakdo se rad pomudi pri takem razmotrivanju; sanjači so vedno zamišljeni, ker iz njih duš vstajajo vedno nove slike, zanimive in lepe... Robert je bil velik sanjač in zato je videl vedno vse mogoče stvari, ki niso bile nikoli, niso in ne bodo nikoli. Sam je bil najraje in hodil je po sobi gorindol po dve uri, po cel dan in je sanjal, sanjal o bogvečem in bogvekakem. Zato se je zdel zapuščen sam sebi in je bil nezadovoljen sam seboj do konca... Marko mu je bil veren drug in zato sta lahko izhajala drug z drugim. Ena duša je bila v njima in ena misel je kraljevala v njiju srcih. Sanjača oba, sanjača tu, sanjača tam...

Dalje prih.

jega katoliškega čutenja, on uči vaše otroke o bogu — vaša dolžnost pa je biti miren in tihi!

Katehet pripoveduje vašemu otroku, da se je v minulem mesecu v Lisabonu narodilo d te, ki je ime'o 5 glav in 10 rok. Na vsakem čelu je imelo zvezdo, v vsaki zvezdi podobo. Teh podob je bilo pet: podoba boga očeta, boga sina, boga svetega duha, Devica Marije in svetega očeta papeža; v vsaki roki pa je imelo tablico z eno božjo zapovedjo. — Bog nebeski namreč ljubi človeka, noče, da bi bil na veke pogubljen in zato od časa do časa provzroči tak čudež, da bi ljudstvo opomnil na njegove dolžnosti k Bogu in sveti cerkvi.

Sedemletni otrok pride iz šole ter pripoveduje materi, da je gospod katehet učil v šoli, kaj je prešestovanje in kako človek prešestovanje zakrivi — in to ni pohujšanje!

Bil sem pri pridigi, pri kateri je župnik pripovedoval, kako veliko moč ima Devica Marija, kako velika in uspešna je njena pomoč. Navajal je nekoliko slučajev, s katerimi je dokazoval, kako zelo pomaga Devica Marija vsakemu, kdor k nji goreče moli. Vam so gotovo znani že taki slučaji, saj ste jih sami slišali. Ta-le vam je pa še gotovo neznan: »Ko se je kralj ogrski, Ludovik XIII. l. 1663. pripravljaj na veliko bitko proti Turkom, ki so imeli desetkrat večjo armado, molil je goreče k Devici Mariji; Devica Marija je njegovo molitev uslišala in z njeno pomočjo je zmagal kralj Ludovik XIII. turško vojsko in jo popolnoma uničil.«

Tako pridigo so morali poslušati učenci meščanske šole, in učitelji so bili dolžni enako poslušati ter — molčati! In to ni pohujšanje!

Zapadne države se goreče trudijo, da zboljšajo šolstvo. Nemčija si izposoji ameriške profesorje, Anglija pošilja šolske ekspedicije v Ameriko — naši uradi pa se prav goreče trudijo, da bi mirno mogli vršiti svoje delo činitelji, ki so že tolikokrat Avstrijo priveli do gospodarskega poloma, ki so zakrivilili upadek politične moči ter gospodarske sile avstrijske od bitke pri Beli gori do naših dni, ko se cele pokrajine odljudujejo ter ko zdravo in močno ljudstvo v velikih množicah beži v Ameriko.

Naši uradi ne garantirajo miru učitelju, da bi mogel dobro vršiti svoje izobraževalno delo, ali garantirajo za mir brezobzirnim sovražnikom izobrazbe v obče!

Zapadne države so prišle k prepričanju, da ne gre danes več bojevati z vojskami za vojaško nadvlado nad svetom, ampak z dobrimi šolami za gospodarsko nadvlado; zapadne države se tudi prav goreče za ta boj pripravljajo in svoje šolstvo z vsemi silami boljšajo. Tako delajo zapadne države. Avstrija pa hoče imeti mir za pionirje obratne smeri!

Po »N-pr.«

Dopisi.

Z Gameljnov. V Gameljnah se je osnovala dne 9. t. m. za vasi Gornje, Srednje in Dolenje Gameljne ter Rašico kmetijska podružnica, ki šteje že 40 članov. Odbor se je sestavil sledeče: načelnik: Fran Lavtizer, nadučitelj in posestnik v Smartnem pod Šmarno goro; podnačelnik in tajnik: Fran Juvan, posestnik, trgovec in lastnik valjčnega mlina v

Srednjih Gameljnah; blagajnik: Fran Sirmik, posestnik v Gornjih Gameljnah; odborniki: Fran Snoj, Gregor Jeras, Alojzij Aleš, posestniki iz Dolenjih Gamelj; Anton Žagar, Fran Traven, posestnika iz Srednjih Gamelj; Janez Ložar, posestnik iz Gornjih Gamelj in Anton Sirmik, posestnik z Rašice. — Za podružnico je splošno in jako živahno zanimanje, zato je upati, da bo prav uspešno in plodonosno delovala. Naročila si je že najpotrebnejše stroje, kateri so za naše kmetovalce, — ki delavce in posle tudi proti dobri plači prav težko dobe, ker vse, kar »leze in gre«, hodi na delo v Ljubljano — tem večjega pomena in neprecenljive koristi. Kmetijska družba v Ljubljani naj bi to upoštevala in podružnico kar mogoče podpirala.

Iz Rakovnika pri Medvodah. Pri nas imamo v vasi slaynega moža, ki se je izučil rokodelstva na šivanko, a se peča z vsemi drugimi stvarmi. Sam pravi, da je Zlobudra. Na tabli ima zapisano, da je krojač. Ponoči je postavljen z 21 policaja ter vse noči kolovratiti okrog. Ker ima v preški posojilnici kredit, kupil si je konja in »bagerl«. Tedaj je tudi slijakar. Vozi pa samo klerikalce in v prvi vrsti kaplana Brajca. Ker je njegov voz precej podoben Elijevemu vozu, so mu pridejali še naslov: Nebeski slijakar. In res, odkar ima Zlobudra konja, se klerikalci bolj moško drže, češ, sedaj imamo pa tudi mi svojega slijakarja. Privoščimo jim to veselje!

Radovljiske novice.

— **Vodovod.** Od deželne vlade je prišlo uradno obvestilo, da se je poljedelsko ministrstvo zavezalo dati 40 odstotkov državne podpore, t. j. 66.000 kron. Dela razpiše v sporazumu s poljedelskim ministrstvom in prizadetimi občinami Radovljica, Lesce in Begunje deželni odbor kranjski, ki bo tudi po svojih inženirjih nadzoroval gradbo.

— **Imenovanje.** C. kr. gozdni praktikant in vodja tukajšnjega gozdnega nadzorstva, gospod Anton Sivc, je imenovan gozdnim komisarjem na svojem dosedanjem mestu.

— **Predavanje,** ki se je vršilo preteklo soboto, je privabilo precej občinstva, ki je z zanimanjem sledilo izvajanjem govornika g. Šege, ki je s prav živo besedo govoril o »otrokovi duši«, kazal njen razvoj in vmes vpletel kot priznan pedagog razna navodila, kako naj roditelji pospešujejo ta razvoj. Zeleti bi bilo, da bi se bilo udeležilo predavanja več mater, katerim je bilo predavanje še posebno namenjeno.

— **Prihodnja občinska seja** bo v torek. Na dnevnem redu je tudi proračun za leto 1907.

Jeseniške novice.

— **Občinski proračun** za leto 1907 leži razpolozen v občinski pisarni. Vsakdo si ga lahko ogleda v navadnih uradnih urah.

— **Prvo podporno delavsko društvo** je imelo v nedeljo, 25. novembra svojo veselico pri »Jelenu« na Savi. Veselica je bila nenavadno mnogobrojno obiskana, kar je pač očividni dokaz, da veje v zadnjem času med delavstvom nov duh in da vspejo tudi stvari, ki se ne vrše pod pokroviteljstvom črnega klerikalnega »Strokovnega društva«, kakor je bila doslej navada. Društvu želimo kar največ uspeha v korist svobodomiselnemu delavstvu. Voditelje društva pa svarimo že sedaj pred vsako stiko s tovarniškim uslužbencem Pongratzem. Če se bo mešal v to društvo, bomo jasneje govorili. Torej pozor in čvrsto naprej!

— **»Naša Moč,«** znani klerikalni listič za poneumnevanje delavstva, je agitiral in pisal proti veselici delavskega podpornega društva. To je pač najboljši dokaz, da je društvo na pravem potu, ker ga po listih napadajo junaki »Strokovnega društva« iz vrste Čebuljev, Glavičev in Krivcev.

— Ločitev cerkve od države. To je pa zopet nekaj za naše klerikalne bigarje. Sobotni «Slovenec» naznanja Jeseničanom s strašnim javkanjem, da je jeseniški župan član izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, ki ima v svojem strankinem programu tudi točko, ki zahteva ločitev cerkve od države. Kaj pa je to tako strašnega, Jeseničani!? Danes je država prava dekla takomenovane katoliške cerkve. Največ državnih davkov se porabi za vzdrževanje cerkv in duhovščine, kateri stan je pač jako lep in vzvišen stan, toda danes, ko je večina naših duhovnikov predalet zašla na politično polje, ne moremo mirno prenašati, da bi nam zlezli na ramo. Večina duhovnikov — za vzgled nam služijo Jesenice — porabi svoj štirindvajseturni čas za hujškanje prebivalstva, ker drugega potrebnega opravila pač nimajo na svetu. In ti mastno plačani ljudje hočejo potem komandirati celo državo in dobiti vso oblast v roke, da bi se lažje molzli uboge davkoplačevalce in polnili svoje žepe. Kdor stoji na stališču ločitve cerkve od države, pa pravi: Kdor rabi cerkev in duhovnika, tisti naj ga tudi plača. Veliko je namreč ljudi, ki lahko srečno in zadovoljno žive brez cerkvene nadvlade, a morajo vendar izdajati za to tisočake. Na Francoskem je ravno kar izšla postava, ki je odpustila vso duhovščino iz državne službe ter jo kot tako tudi več ne plačuje iz državne blagajne. Državljanom je dano na prosto voljo, če si hočejo sami vzdržavati drago duhovščino na svoje stroške. Pri nas bo steklo seveda še veliko vode v morje, predno se bo to zgodilo, ker imamo v državi še preveč zabitih ljudi, ob katerih neumnosti se masti hujškajoča duhovščina. Prišlo pa bo enkrat gotovo, kakor gotovo čez sto let ne bo duha ne sluha o Zabukovčevih kosteh.

— Zakaj država podpira duhovščino? Kolikor neumnost je ljudstvo v državi, tem lažje se ga odira in gospodari z njim. Državne oblasti gredo duhovščini povsod na roko ter jo podpirajo vedno in povsod. Zakaj? Duhovnik tolaži ljudstvo z boljše bodočnostjo na «onem svetu» in mu vedno vbija v glavo slepo pokorščino. No, kmet in delavec mu navadno verjameta ter pričakujeta veselejših dni na drugem svetu, duhovščina in z njo zvezana državna oblast se pa smejata radovoljno v pest, ker si na ta način drug drugemu olajšujeta prijeten in udoben življenje, prepustčajoč nepoznato nebesko veselje zabitemu kmetu in delavcu.

— Slovensko kmetско društvo. V kratkem se skliče na Jesenicah shod kmetovalcev in hišnih posestnikov v svrhu ustanovitve slovenskega kmetškega društva za občine Jesenice, Dovje in Koroška Bela. Namen društva je: Zasledovati stanovske interese slovenskih kmetov ter jih organizirati za politične nastope v svrhu njih stanovske osamosvojitve. Upamo, da se vabljeni tega shoda polnoštevilno udeležijo. Pretečeno nedeljo ni bilo shoda, kakor kaže «Slovenec». Shod je bil res nameravan, a je bilo prepozno razdeliti vabila, ker bi se bil shod vršil po § 2, vsled česar bi imeli le vabljeni vstop. Zabukovec naj bo prepričan, da se bo zadeva povoljno izvršila in če še toliko kokodajsa po «Slovencu».

Novice z Dovjega in Mojstrane.

— Po volitvah. Nemčurska stranka izbruhla sedaj svoj srd nad tistimi volilci, kateri so ji — izprevidivši, kam pelje njena politika — pri zadnji volitvi pokazali hrbet in volili kandidate čiste slovenske stranke. Kar ti ljudje počenajo, je naravnost osudno in vsega obžalovanja vredno, ter kaže le njih pohlepnost in vladeželjnost. Mi jim le pravimo: «Le rjite še naprej v zagaženo blato, da ne pridete več iz njega; to doživete gotovo čez tri leta!»

— V naslednjem hočemo omeniti nekoliko podlosti, katere počenajo ti

zvesti pristasi tukajšnje nemške tovarne. Odgovoduje se sosedščina, botrinstva, pišejo se brezimna skandalozna pisma i. t. d. Na vsa taka in podobna počenjanja le odgovarjamo: «Sram Vas bodi, narodni odpadniki!» Ti modrijani so sedaj začeli ruvati proti našemu novoizvoljenemu županu ter ga ovadili radi nekega dejstva, o katerem smo popolnoma prepričani, da ga on ni nikdar storil. Obžalovanja vredna je le tista oseba, katere jim je tu šla na limanice, in bode nazadnje obličala v blatu Smeli trdimu, da je bila ista k temu od naših političnih in narodnih nasprotnikov zapeljana, to tembolj, ker ima proti ovadenemu še neko staro jezo ter upamo, da se bode končno tudi dognalo, odkod to izvira. Kaj pa, ko bi mi začeli proti Vam z enakimi ali vsaj podobnimi ovadbami? Imamo jih na razpolago! Ali Vas je kaj sram tega Vašega novega čina? Že pred volitvijo ste skrivoma sklenili, da se boste proti gosp. Pezderniku maščevali, ako ne bode trobil v vaš rog! Poznamo dobro Vašo nakano, saj namen je prozoren: «Enega nasprotnega odbornika spravimo v preiskavo, pokličemo k volitvi namestnika, kateri je naš pristis, in zmaga je naša!» Mi pa pravimo, da tako ne bode šlo in dokler ni ta stvar rešena, ne bomo naprej volili. Ste razumeli, graditelji nemškega mostu?

— Sedaj pa nekoliko v naših nasprotnikih-agitatorjih. Glavni voditelj in agitator naše nasprotno-nemčurske-stranke je bil tukajšnji tovarniški uradnik Nemec Winzig in zasluži vse priznanje od njegove stranke — osobito pa od tovarniškega vodstva, za katero in v korist nemštva se je on tako pehal. Ni se bal ne slabega vremena, ne težavnih potov, ne zamude dnevnega in nočnega časa, da bi izpeljal svoj vloga kolikor mogoče častno. Da ni dosegel, kar si je želel, izvira pač iz tega, da je ljudstvo začelo postajati zavedno in se ne da več voditi od Nemcev, izprevidivši, kam to pelje v gospodarskem in narodnem oziru. Upamo, da bode v prihodnje opustil taka nepotrebna pehanja, videč, da so zaman. Ker se mu gotovo pripeti že pri prvi volitvi, da ostane s svojimi pristasi popolnoma na cedilu. Vedno zvesta sta mu stala na strani in točno izpolnjevala njegova navodila poštarja iz Mojstrane in Dovjega, osobito prvi — gospod Prettner, reci «Pretnar», kateri je glavni steber tukajšnje nemčurstva; le-ta se nam je naravnost smilil, kako se je pehal in trudil, da bi dosegel popolno zmago tovarniške nemčurske stranke in bali smo se, da bode mož, kateri je bolj slabotne narave, obolel radi preobilnega napora in le veselil nas, da se to ni uresničilo. Priznati moramo, da je imel pri tem neutrudnem delu še precejšen uspeh, in je pridobil marsikatega volilca za svojo stranko. Raditega je pa tudi dolžnost njegove stranke, da mu izreče primerno priznanje. Njegov stanovski kolega z Dovjega pa žalibog ni dosegel zaželenega uspeha; dasiravno je kočija drdrala na dan volitve na vse strani, prihajala je le prazna nazaj, kajti volilci so rajši šli po svojih krepkih nogah na volišče in oddali glasove zavednim narodnim kandidatom, nego bi se lepo v kočiji peljali, zraven se pa osramotili z narodnim grehom.

— O nadaljnjih agitatorjih izpregovorimo prihodnjič, osobito o onem, kateri se je štel nekaj med najpristnejše in najstrastnejše narodne Slovence, a je sedaj pravi renegat. O njegovem narodnjstvu pričal bode najboljši neki nam znani pogovor na železniskem potovanju, kateri sledi.

— Pretečeno nedeljo priromal je k nam gosp. Pongrac s Save. Ker je on na Jesenicah občinski svetovalec — torej velika glava — prišel je najbrž na Dovje, da se posvetoje z našo nemčursko stranko in dá — kot izkušen politikar — primerna navodila v nadaljnjih ukrepih.

— Z Mojstrane se nam piše: Kakor se čuje, zapusti v kratkem službo v tukajšnji cementni tovarni obratni vodja g. Tschürtz. Mož, kateri je precejšno vrsto let tu služboval, je bil vobče znan in priljubljen; z njegovimi

podložnimi je postopal pravično in je užival raditega tudi pri njih splošno priljubljenost. V narodne prepire se ni nikdar vmešaval, in je obojhal, dasiravno je bil Nemec, tovarniško politično gonjo; zato je bil pa tukajšnjim Nemcem trn v peti; tembolj pa je bil priljubljen med drugim tukajšnjim prebivalstvom, žalibog, da je le redko pohajal v družbo, a kadar je prišel, je bil vedno vesel. Ravno taka je bila tudi njegova gospa. Kličemo jima: Srečno bodočnost in na mnogaja leta!

Tedenski politični pregled.

Avstrijska in ogrska delegacija sta se sesli v nedeljo, 25. t. m. v Budimpešti. Otvoril ju je cesar s prestolnim govorom, v katerem je naglašal, da se politični položaj izza zadnjega zasedanja, ki je bilo šele pred kratkimi meseci zaključeno, ni bistveno izpremenil. «Kakor doslej, hode tudi z naprej za našo politiko merodajno zaupno razmerje do zaveznikov, trajen sporazum z Rusijo v zadevah Balkana in pospeševanje prijateljskega razmerja do vseh drugih držav. Ohraniti mir ob varstvu interesov monarhije nam bode vedno kot cilj pred očmi. Tekoče zahteve vojne uprave se letos nekoliko zvišajo, kar je posledica zvišanja cen za vse potrebščine; v izvenrednih kreditih pa bodo zahteve izdatno manjše, tako da bode celotna zahteva za vojsko precej nižja od lanske. Uprava okupiranih dežel hoče tudi z naprej s primernimi reformami pospeševati gospodarski in kulturni napredek omenjenih dežel. Bosna in Hercegovina boste tudi leta 1907 lahko pokrili svoje potrebe z lastnimi dohodki.»

Cesar Frano Jožef je govoril pri sprejemu delegacij tudi o volilni reformi. Ko je nagovoril dr. Kramarja, je ta dejal, da so Čehi mnogo žrtvovali za volilno reformo ter menil, da je v gosposki zbornici nevarnost za reformo. Cesar je odgovoril, da se volilno reformo gotovo izvrši. Delegat Fink je rekel, da poslanska zbornica že izvede reformo, vprašanje je le, ali ne bode težav v gosposki zbornici. Na to je cesar odgovoril: «Ne, ne; tudi tam pojde.»

O kranjskem deželnem zboru je govoril cesar z delegatom drjem. Šustersičem. Vprašal ga je, ali že dolgo ni bil doma. Šustersič je odgovoril, da je bilo letos težko delo. Potem je cesar izrekel upanje, da se povrnejo normalne razmere tudi v kranjski deželni zbor. Šustersič je odgovoril, da se to gotovo zgodi po prihodnjih deželnozborskih volitvah.

Skupni avstro-ogrski proračun izkazuje za leto 1907 izdatkov 367,677,273 kron, to je za 20,956,911 kron več kakor lani. Zahteve iznašajo v ministrstvu za zunanje zadeve 12 mil. 688,524 K (+ 536,988), v vojnem ministrstvu 291,160,046 K (+ 5,376,046) rednih in 13,752,758 K (+ 487,494) izvenrednih potrebščin, torej skupaj za militarizem 304 mil. 912,801 K (+ 5,863,540). Za vojno mornarico rednih izdatkov 42,850,110 K (+ 13 mil. 249,490), izrednih 2,549,890 K (+ 1,253,100), skupaj 45,400,000 K (+ 14,502,590) za marinzem. Za vojaško upravo v Bosni in Hercegovini iznašajo izredni stroški še posebej 7,583,000 K. Glavne vojne zahteve so proračunane za nove poljske topove 30 milijonov, za trdnjavske topove 1½ milijon, za nove utrdbe 2½ milijone; povrh potrebuje uprava za moderniziranje artilerije še 50 milijonov. Dohodki colnine so proračunjeni na 129 mil.

513.629 kron, to je za 13.066.850 kron več kakor lani.

V državnem zboru so se v včerajšnji seji godili nezaslišani škandali. Ker so trdili češki radikali, da je pri izpreminjevalnem predlogu o čeških volilnih okrajih nemški zapisnikar Albrecht napačno štel glasove, so poslanci Fressl, Sobotka, Klofač i. d. d. naskočili predsednikovo tribuno. Nato so padale klofute in zausnice.

Volilni red je v zbornici popolnoma končan. Na razpravo je prišla sedaj razdelitev volilnih okrajev v posameznih deželah. Po najnovejših vesteh se mislijo pristasi pluralnega sistema v gosposki zbornici, kadar pride do glasovanja o tej točki, odstraniti, tako da bo pri glasovanju vendar večina za enakovolilno pravico.

Skupno pastirsko pismo avstrijskih škofov bodo čitali dne 2. decembra na prižnicah cele države. Tako hoče klerikalizem demonstrirati proti moderniziranju zakonskega prava in proti svobodi šole. Proti tema dvema zahtevama modernega življenja se namreč obrača »pastirsko pismo«, ki so ga skovali »cerkveni knezi« na svojem dunajskem sestanku. Pet strani obsega ta list, pet strani teme, pet strani srednjega yeka. Na »praznik svetega evangelista Luke« so sklenili duhovni gospodje, začeti velikansko agitacijo proti vsakemu poizkusu, da bi zasijalo vsaj nekoliko solnce v to temno Avstrijo, in tako bodo odmevale dne 2. dec. po vseh cerkvah besede boja, besede sovraštva, ki se tako lepo zlagajo z novodobnim krščanstvom. Navidezno je pastirsko pismo mirno in očetovsko, v resnici je navadno ščuvanje devetih nadškofov in petindvajsetih škofov Avstrije.

Na Ogrskem je nastopil zopet kritičen moment za koalicio. Poslanec Hencs je vložil predlog, ki zahteva, naj se obtoži bivše Fejervaryjevo ministrstvo. Ta predlog pomeni pravzaprav tajno revolto v koaliciji, kajti njegova ostrina ost meri proti sedanjemu ogrski vladi. Med pogoji, pod katerimi je bilo prislo do sprave med krono in med koalicio, je bil tudi ta, da opusti koalicio vse podobne korake. Ako bi ogrska zbornica sprejela Hencsojev predlog, bi bil s tem pakt med vladarjem in koaliranimi strankami raztrgan, prva posledica bi bila, da bi moralo ministrstvo odstopiti in stara kriza bi postala zopet akutna v najhujši obliki. Trdi se, da je bil tajni povzročitelj Hencsevega predloga podpredsednik zbornice Rakovszky, znani pristasi klerikalne »judske stranke«, ki igra v koaliciji že od začetka dvomljivo ulogo.

Novičar.

Zbežal — kakor zajec. Danes bi se morala izvršiti pri ljubljanskem porotnem sodišču proti blivšemu odgovornemu uredniku, gosp. Andreju Severju obravnava zaradi razžaljenja časti. Naše uredništvo je zastopal g. dr. Franc Novak. Uredništvo je poskrbelo krasen material, da nastopi lahko g. Sever dokaz resnice. Pongračku so se, ko je čital svoj lasten, zelo pikanten roman, začeli ježiti lasje in sram ga je začelo

biti svojih lastnih dejanj. Zato je danes tik pred obravnavo brezpogojno umaknil tožbo. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce!

Dijaške razmere v Kranju. V »Omladini« piše neki S.: Že dalj časa smo nameravali pisati nekoliko o onih nezdravih razmerah v Kranju, ki zelo slabo vplivajo na dijake in zaradi katerih v prvi vrsti pada število tamšnjih dijakov leto za letom. Storimo to na tem mestu in da se takoj zavarujemo zoper vsako napačno razlaganje, povdarjamo takoj, da ne mislimo nobenega iz osebnih mrženj napadati. Pišemo z edinim namenom, da se odpravijo napake in da doseže kranjska gimnazija zopet vsaj ono mesto med slovenskimi srednješolskimi zavodi, ki ga je imela pred nekaj leti. — V prvi vrsti naj bi gg. profesorji vpoštevali, da so nekatera pedagoška načela, ki so se uveljavljala v preteklem šolskem letu, odločno zastarela. Kdor misli, da se bodo dijaki bolje učili, ako se jih tepe, brca, jih zapira in vpije nad njimi, dotični se moti in ne bo dosegel pri svojih učencih nikoli dobrih uspehov. Zeleli bi bilo tudi, da se odpravi ono grdo kričanje, zmerjanje in neprimerno groženje med poukom, ki dijake nikakor ne navaja k učenju, ampak samo nardi, da se dijakom pristudi dotični predmet. Ako bodo profesorji med dijaki tudi osebno priljubljeni, bodo pri pouku imeli mnogo večje uspehe in koncem leta abiturienti ne bodo vabili k odhodnemu večeru izmed celega šolskega kolegija samo — šolskega slugo, kot se je zgodilo pred nekaj leti v Kranju. Vsak profesor mora delovati v šoli tako, da lahko zagovarja svoje šolsko delovanje tudi pred javnostjo. — Slovenska šolska knjižnica je zelo slaba. Želimo, da se da knjižnici več sredstev na razpolago. Ako pa to ni mogoče, bi morda bilo dobro, da »Čitalnica« izpremeni svojo knjižnico v ljudsko knjižnico in izposluje pri ravnateljstvu, da se dovoli dijakom dostop vanjo. Ker mora gledati ravnateljstvo v prvi vrsti, da se dijaki izobražujejo, smo prepričani, da se ravnateljstvo ne bo protivilo taki prošnji. Slavno ravnateljstvo naj upošteva, da se bo tudi število disciplinarnih preiskav zmanjšalo in »krokanje« v veliki meri ponehalo, ako bodo imeli dijaki na razpolago dosti dobrih knjig. — Slednjič bi omenili še en nedostatek. Dijastvo nima nikakih stikov z meščanstvom, kajti meščani smatrajo večinoma dijake za pritepence, katerim se mora nagajati, kjer se le more. Čisto naravno je, da dijastvo v takem položaju ne more simpatizirati s kranjskim liberalnim meščanstvom. Ako hoče meščanstvo, da se bo dijak zanimal za njihove težnje, mora občeati z njim in mu dovoliti dostop v svoje kroge. (Opomba: Dosedaj so se celo nekateri profesorji jezili, ako je kak dijak dosti občeal z meščani.) Dokler se to ne zgodi, so vse jeremijade zastoj in ako je kak »kranjski« meščan priobčil v »Osi« satiro »V slaven spomin letošnjim kranjskim abiturientom«, s tem ni napisal satire dijakom, ampak meščanstvu; kajti na meščanstvu je ležeče, kakšno dijastvo si vzgoji. Napredno kranjsko meščanstvo je v veliki meri samo krivo, da prihaja ravno iz kranjske gimnazije toliko klerikalcev. — (Opomba našega uredništva: Črna nevhvaležnost

— da ne rabimo hujšega izraza — je, ako izvira ta dopis iz dijaških krogov kranjske gimnazije, če se očita kranjskim meščanom, da nimajo stika z dijaki. Nasprotno! Kranjski meščani slove po celem Gorenjskem in tudi izven mej naše dežele, da so najpožrtvovalnejši izmed vseh meščanov, koder imajo kako srednjo šolo. Za njih požrtvovalnost govori sto in sto dokazov. Kakšne stike pa še hočete, da imej meščanstvo z dijaki? Dve tretjini vseh dijakov na tukajšnji gimnaziji je siromašnih in vsi ti dobe do malega zastoj hrano pri darežljivih ljudeh. Ko bi jih smatrali za pritepence, bi tega skoro gotovo ne storili. Za danes zadostuj toliko!)

Škofu stotisoče — kmetovalcu pa figo pod nos. »Slov. Narod« piše: Cesarska vlada je globoka posegla v žepe davkoplačevalcev, vzela iz njih 150.000 kron in jih darovala ljubljanskemu škofu. Ni ga človeka v kranjski deželi, ki bi imel vsako leto toliko dohodkov, kakor ljubljanski škof. 60.000 kron ima na leto rednih dohodkov in na 60.000 kron se cenijo njegovi postranski dohodki. A v zvezi temu še davka za verski zaklad neče plačati in ker ga ni hotel plačati, ga mu je vlada odpisala. Davek se navadno odpiše le v slučaju elementarnih nezgod in se v takih slučajih postopa vlada jako ozkosrčno. Da se spozna, kako postopa vlada s škofi in kako s kmetovalci, naj navedemo jako poučen izglede. Toča je v Spodnji Šiški napravila veliko škodo. Prišla je komisija in je cenila škodo. Spodnja Šiška je velika občina in ima mnogo sveta. A komisija je bila trda, kakor kamen in je vso škodo cenila tako nizko, kolikor je mogla. In po tej cenitvi se je potem posameznim posestnikom odpisal davek. In zdaj poslušajte, ljudje božji! Vsem, ki jim je toča pobila, se je skupaj od davkov odpisala ogromna svota — 150 kron! Podžupanu Maurerju se je odpisalo — 90 vinarjev, posestniku Moharju — 10 vinarjev, posestnici Mariji Štrukelj pa — 1 vinar! Zaraditega enega vinarja se je spisal odlok, je uradni sluga imel pot in je morala Marija Štrukelj pismeno potrditi, da je vzela v vednost, da ji je država v svoji brezmejni velikodušnosti vsled škode po toči odpisala od davkov en vinar. Z ljudmi, ki jim je toča naredila veliko škodo, se je postopalo tako, kakor bi se jih hotelo zasmehovati. Škofu pa, ki ga ni zadela nobena nesreča, je država darovala kar 150.000 kron. Škofu stotisoče — kmetovalcu pa figo pod nos!

Škof v Sori. V nedeljo pride v Soro ljubljanski škof, nepovabljen in nezaželen. Kaj mu je padlo v glavo, da pride v Soro, se ne ve. Ali bode prišel agitirat za volitve, ali pripravljati ljudi, da bi postavil Brajca za župnika? Kaplan Brajce je oznanil s prižnice, naj pridejo možje v soboto po noči stražiti župnišče, ko bode škof spal v Sori. To je čisto nepotrebno, da Brajce zopet razburja ljudi, ker zavedni Sorani in drugi ne bodo škofu delali nobene sile. Škof naj le dostojno pride v Soro, pa se mu ne bode treba bati. Tudi v pridigi naj pove kaj pametnega in ne hujskajočega. Z župniščem bode lahko zadovoljen, ker so šele pred enim tednom vrata na novo prebarvali.

Miklavžev večer priredi »Narodna čitalnica« v Kranju otročičem svojih članov v sredo, 5. decembra t. l. zvečer ob 6. uri v društveni dvorani. Vstop prost. — Tudi

tukajšnje bralno društvo napravi Miklavžev večer isti dan ob sedmih zvečer. Vstopnina za odrasle 20 vin., otroci prosti.

Narodna čitalnica v Kranju prične prirejati ljudska predavanja. Prvo predavanje bo v nedeljo, dne 2. decembra t. l. ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Predava g. profesor Makso Pirnat: Pesnik Simon Gregorčič. Pristop je vsakemu prost. Želeti je prav mnogobrojne udeležbe.

Občni zbor «Narodne čitalnice» v Kranju se vrši v soboto, 15. decembra t. l., in sicer to pot s sodelovanjem pevskega zbora pri pogrnenih mizah v društveni dvorani. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo knjižničara. 5. Slučajnosti in nasveti. 6. Volitev dveh pregledovalcev računov. 7. Volitev novega odbora. — P. n. člani se prosijo, da se udeležijo tega občnega zbora polnoštevilno. **Začetek ob 8. uri zvečer.** Odbor.

Slovenska kmetijska društva. V Medvodah in na Jesenicah se je ustanovilo slovensko kmetijsko društvo in je vlada njihova pravila že potrdila. Zdaj se pripravlja — kakor smo že omenili — tako društvo tudi za Bled. Taka društva so za slovenske kmetovalce velikanskega pomena, kajti namen društva je, zasledovati stanovske interese slovenskih kmetov ter jih organizirati za politične nastope v svrhu njih stanovske osamosvojitve. Društvo se ustanovi lahko, da le pristopi vanj najmanj 20 članov. Slovenska kmetijska društva naj bi se ustanovila po vsej slovenski domovini, ker skrajni čas je že, da naš kmet kaj stori v svojo osamosvojitve. Kjer bi hoteli ustanoviti tako društvo, naj se obrnejo na tajništvo izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke v Ljubljani, ki jim bo drage volje postreglo z vsemi potrebnimi podatki. Pravila za slovenska kmetijska društva je objavil zadnji «Gorenjec». Ta pravila je treba v petih kolekovanih izvodih z vlogo vred poslati vladi v potrditev. Kličemo torej še enkrat vsem zavednim poljedelcem: Ustanavljajte med seboj slovenska kmetijska društva sebi v obrambo in korist! Čimprej jih ustanovite, toliko hitreje boste dosegli svojo stanovsko osamosvojitve in kolikor več bo takih društev ustanovljenih, toliko večjega pomena bodo za povzdigo slovenskega kmeta in za celokupni narod slovenski! Pokažimo našim nasprotnikom, da je v nas življenje in moč in da imamo tudi voljo, odločno in jasno nastopiti proti vsakomur, kdor ni z nami!

Na Čeznjici pri Železnikih je umrl posestnik Luka Demšar, oče deželnega poslanca Demšarja.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je tvrdka Ivan Perdan izročila 1000 K, pridobljenih ob prodaji naših družbinah vžgalic. Podpirajte, Slovenci, to tvrdko, ki tako uspešno deluje v prid šolske dece ob jezikovnih mejah — torej na eminenten način narodu v prosoh. **Vodstvo.**

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je doposlala tvrdka I. Drufova v Gorici kot večletni prispevek od prodanega družbinega voščila za črevlje znesek 101 K. — Opozorjamo vse častite somišljenike tudi na to blago, ki bi lahko donášalo naši družbi bogatejših prispevkov, ako bi je rabili vsi Slovenci. **Vodstvo.**

Na Kranjskem manjka 91 učiteljev. Nadomeščajo jih celo dacarji, orožniki in drugi taki «pedagogi». Častitamo kranjskemu deželnemu odboru in deželnemu šolskemu svetu!

Dijaške ustanove za Gorenjce. [Konec.]

Prvo mesto dijaške ustanove Adama Franca Schagarja na leto po 96 K, ki je omejena na gimnazijalne in bogoslovne nauke v Ljubljani. Pravico do nje imajo ustanovniki sorodniki in, kadar ni teh, meščanski sinovi iz Kamnika. Pravico predlaganja ima zdaj žagar Janez Schagar v Zagorju. — Od ljudske šole počeni na kakšen naučni oddelek neomejena ustanova Andreja Schurbija letnih 60 K za učence in dijake iz rodbin: Michael Schurbi, Ivana Sluga in Frančisek Vavpotič iz Podgorja pri Mekinah. — Drugo mesto dijaške ustanove Matija Sluge letnih 123 K, ki se more uživati od gimnazije dalje do končanja nauk. Pravico do nje imajo: a) dijaki iz Slugovega očetovega ali Krokovega materinega krvnega sorodstva; b) drugi sorodniki ustanovnikov; c) dijaki iz sosedstva vasi Suha (okraj Škofja Loka); d) dijaki iz Kranjske sploh. Pravica predlaganja pristoji obema cerkvenima ključarjema na Suhi. — Prva na gimnazijo omejena dijaška ustanova dr. Jurja Supana letnih 88 K. Pravico do nje užitka imajo zlasti ubogi, blagonravni in dobro se učeči mladeniči iz ustanovnikovega sorodstva in, kadar ni teh, blagonravni mladeniči iz fare Rodine (Breznica), potem iz fara Begunje, Radovljica, Lesce in Lese. Pravico predlaganja ima knezoškofijski ordinariat v Ljubljani. — Drugo, na gimnazijo omejeno mesto dijaške ustanove dr. Jurja Supana letnih 127 K 68 h. Pravico do nje užitka imajo dijaki iz vasi Šmartin pod Smarno goro, Srednje in Spodnje Gameljne in, kadar ni teh, dijaki, rojeni v onih vaseh, ki so bile nekdanj dolzne žitno biro dajati predmestni fari sv. Petra ali fari Marije device v Polju. Pravica predlaganja pristoji knjezoškofijskemu ordinariatu v Ljubljani. — Peto mesto na kakšen učni oddelek neomejene dijaške ustanove Jurja Töttingerja letnih 116 K za dijače iz fare Vrhnika, Polhov gradec, Horjul in Bled in, kadar teh ni, za dijače sploh. Pravica predlaganja pristoji župniku v Horjulu kot Schönbrunnerjevemu beneficijatu. — Prosilci za katere izmed teh ustanov se morajo pri svojih prošnjah ravnati po nastopnih predpisih: Prošnje je vložiti najkasneje do 10. decembra 1906 pri predstojnem naučnem oblastvu. Prošnja je pridejati: a) rojstni (krstni) list; b) potrdilo o cepljenih kozah; c) ubožno izpričevalo, iz katerega se dajo pridobiti, imovinske in rodbinske razmere natanko posneti; samo prošnje s dokazanim ubožtvom so kolka proste; d) poslednji dve semestralni izpričevali, oziroma zrelostna, obiskovalna, kolokvijska izpričevala ali izpričevala o prebitih državnih izkušnjah; e) eventualna dokazila pri posameznih ustanovah navedenih prednostnih pravic, zlasti domovinski list ali listino o meščanski pravici, kadar se zahteva določena domovinska upravičenost ali meščanska pravica in dotične matične liste ali pristojno kolkovane rodovnike, kadar se kdo opira na sorodstvo, ki utemeljuje prednost.

Slovenci! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila za božične praznike in novo leto dvojico vrst razglednic, ki se razpošljejo začetkom decembra po vsi slovenski zemlji. Na tisoče in tisoče razglednic roma ob božičnih praznikih iz kraja v kraj, vsak ima znancev in sorodnikov, ki jim z veseljem čestita za novo srečno leto. Dozdaj se imele pri nas od tega dobiček samo nemške židovske tvrdke, dočim je na Češkem «Matica šolska» vsako leto dobivala tisoče od svojih razglednic. In to bodi tudi poslej pri nas. Razglednice bodo umetniško delo, krasnejše nego smo jih bili vajeni dozdaj. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da ne pošilja nikakih razglednih tujih razglednic, ampak da seže po razglednicah naše šolske družbe in s tem ob priliki novega leta daruje v narodni namen denar, ki bi šel sicer v tuje roke. Slovenske trgovine naj se zglašajo pri vodstvu in naj izpričajo, da so res narodne. Pokažimo vendar enkrat, da znamo biti svoji na svojem. Opozorjamo posebno svoje podružnice, zlasti tiste, ki so spale dosedaj. Vse ob tem času

razširjajte družbine razglednice in kar spada zraven — naš narodni kolek. Apeliramo na narodno ženstvo, naj zopet ob tej priliki pokaže, kako se zaveda svoje naloge. Ako vsak tako izpolni svojo dolžnost, dobila bo Ciril-Metodova družba lep no oletni dar, mi pa s tem ne izgubimo ničesar, ker bi isti denar zmetali tuju v roke. Torej: «Mal položi dar, domu na altar», to nam velja posebno se ob bližajočem se božiču in novem 1907 letu. **Vodstvo.**

Opozorjamo na današnji jour fixe telovadnega društva, ki se vrši v gostilniških prostorih brata Petra Mayrja. Na sporedu so: nagovor staroste in predavanja: «O V. vsesokolskem zletu v Prago v letu 1907» in «Nekaj o disciplini». Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vsi člani in prijatelji društva dobro pošli.

Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda na Savi pri Jesenicah so zložili prvi abiturienti druge državne gimnazije v Ljubljani leta 1904 v več obrokih pokroviteljnino v znesku 200 kron. Pristujejo se pokroviteljem I. ljubljanske podružnice. Zastopal jih bo g. Ivan Kcelj, sedaj mediciner na Dunaju. Sprav posebnim veseljem in hvaležnostjo je sprejelo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda to pokroviteljnino, ki izpričuje ne le narodno zavednost, ampak tudi vztrajnost mladih gospodov. V zelo neugodnih gmočnih razmerah so z malimi darovi na tihem delujoč storili veliko delo. Še mnogo več, nego gmočni dar, je vreden vzorni vzgled, ki so ga dali slovenski mladini. **Vodstvo.**

Umrli je dne 26. novembra t. l. v Ljubljani nadučitelj na Dobravi, g. Franc Borštnik, bivši učitelj v Trzinu. N. v. m. p.!

Uvaževanja vredno. Vest o Makedoncih, da so učinili blizu Trziča neko hudodelstvo, ni resnična. Opozorjamo pa bi le, da naj se orožniške postaje tode povečajo, oziroma pomnože, da se lažje nadzira tuje ljudi, da se ne bi mogel pripetiti kak tak žalostni prizor.

Vodovod za občino Bled. Dne 23. vinotoka t. l. je bil komisijonalni ogled načrta za vodovod ter se je dognalo sporazumljenje z vsemi strankami, za kar gre zasluga gospodu Otonu pl. Deteli, c. kr. okrajnemu glavarju iz Radovljice, ki je vodil komisijo. Načrt kaže, da dobi cela občina Bled dobro pitno vodo ter ima višino 40 metrov nad jezersko gladino. Priporoča se graditeljem novih stavb, da to pri načrtih novih vil upoštevajo.

Razpis službe otroške vrtarice. Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v Hrastniku na Štajerskem se razpisuje služba otroške vrtarice. Plača znaša letnih 600 kron. Službo bo nastopiti 31. decembra 1906. Nekolkovane prošnje naj se vpošijejo najdalje do 15. decembra t. l. z naslovom: «Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.»

V Ljubljani, dne 19. novembra 1906.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Brajčev prijatelj pretepač. V Rakovniku so se te dni stegli fantje. Franc Sifrar, krojaški pomočnik v Rakovniku je zaklal Janeza Lustreka, tovarniškega delavca. Ta Sifrar je bil kot glavna priča proti učitelju Grmeku in je najboljši prijatelj kaplana Brajca.

Roparski napad. Dne 20. m. m. je napadel Janez Ovčak, po domače Doline, iz Zgornje Senice št. 9 nekega Jožefa Kopača iz Gornje vasi. Šla sta skupaj iz Medvod in sta pri tvrdki Perdan skupaj pila žganje. V vasi Ladija je pograbil Ovčak Kopača in ga vrgel na tla. Potem mu je vzel žepni nož in 76 vin. Napačalec je potem zbežal. Stvar se je naznanila orožništvu in v četrtek zjutraj so ga odpeljali v zapor. Ta imenovani Ovčak je nevaren človek. Ravno sedaj je obtožen zaraditega, ker je napadel doma v vasi posestnika Antona Kuralta, zato zasluži, da ga zadene najhujša kazen. Ako pride na prosto, jo namerava popihati v Ameriko.

Kuga v Železnikih. Ta vest se je te dni širila po Gorenjskem. Pripovedovalo se je, da je neki potnik umrl v Železnikih na kugi in

da so poštni voz, v katerem se je pripeljal, sežgali. Informirali smo se takoj in dobili poročilo: Jakob Jelenc, topničarski vojak, je bil tri dni bolan na gnojnem vnetju možgan. Bolnik je umrl. Nalezljivega ni nič.

Domžalski učitelj Miha Witzani je bil včeraj obsejen zaradi hudodelstva nenravnosti na 10 tednov težke ječe.

Gledališki odsek jeseniškega «Sokola» priredi v nedeljo, dne 2. decembra t. l. v dvorani gostilne pri «Jelenu» na Savi kot svojo sedmo predstavo narodno igrano «Deseti brat», pri kateri sodeluje slavni tamburaški zbor iz St. Jakoba pri Rožu. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K 60 v., II. vrste 1 K 20 v., III. vrste 80 vin.; stojišča 40 vin. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Radovljško gasilno društvo je privedlo preteklo nedeljo, dne 25. novembra t. l. veselic z dvema igrama, godbo in plesom. Kar začudenji smo bili, da se Radovljčani tako malo zanimajo za gasilno društvo, kajti udeležba se nam je zdela za pol premajhna. Ne vemo, kdo je temu kriv? Gasilno društvo gotovo ne.

Velikanski vihar je na Bohinjski Bistrici na stari cerkvi odtrgal streho in jo vrget za pokopališki zid. Vaščani so hoteli nato z deskami pokriti cerkev. Ko je pa neki fant nesel desko, prijel ga je vihar in vrget v Savico, kjer je izgini.

Podpore gasilnim društvom iz stražnoga gasilnega zaklada. Deželni odbor je za leto 1906 podelil naslednjim gasilnim društvom z Gorenjskega podpore: po 200 K: B. Gunje, Bled, Dravljica, Duplje, Hrušica, Kropa, Škofja Loka, Moravče, Predoslje, Ribnica, Sora, Sorica, Stob, Zgornja Šiška, Trzin in Vodec; po 175 K: Boh. Bela, Koroška Bela, Gameljni; po 150 K: Jezica, Kranjska Gora, Stara Loka, Mojstrana, Molnik, Pirnice, Strazšče in Šenčur pri Kranju; po 100 K: Cerklje pri Kranju, Domžale, Dovje, Gorje, Komenica, Leše, Mengiš, Mošnje, Poljane, Radovljica, Sela, Srednja vas v Bohinju, Spodnja Šiška, Trata, Trzin, St. Vid nad Ljubljano in Vižmarje; po 80 K: Bela peč, Dob. Voglje in Zel. zniki.

* * *

Ljubimska drama. V St. Vidu na Koroškem je mizarski pomočnik Sitter ustrelil svojega mojstra Popitscha, ker mu je preprečeval ljubimkovati z njegovo hčerjo. Potem je streljal na ljubico ter sebe. Oba sta smrtno ranjena.

Dunajsko sodišče je obsodilo zensko Bil na 3½ letno ječo, ker je v svoji hiši vporabljala brez dovoljenja jerobov in staršev mladoletna dekleta. Dokazali so ji, da je dekleta lovila, zapirala in izrabljala, da je bolnice skrivala zdravnikom in drugo.

Godovi prihodnjega tedna:

48. nedelja. 2. B. bijana, Stražimir, Tihomir, Vojra; 3. Francisek Ks., Drago, Ruduka; 4. Barbara, Mihovil, Velika, Ljubomir; 5. Saba, Sava, Stojana, Gromida; 6. Miklavž (Nikolaj), Vladovita, Slavič, Zorivoj; 7. Ambrozij, Vise-sava, Veselin.

Sejmi na Gorenjskem prihodnji teden:

4. (Sv. Barbare dan) v Kamni gorici in v Kamniku; 6. (sv. Miklavža dan) na Bohinjski Bistrici.

Pongratz — proti našemu uredništvu.

Ljubljana, 1. dec. 1906.

Žalibog da se ni vršila današnja obravnava. Pongratz se je ustrašil obravnave, zato je brezpogojno umaknil tožbo. Pongratz se zaveže, da plača vse svoje sodne in naše stroške. Več prihodnjič.

Čestitamo krasnemu uspehu.
Heul! Heil und Sieg! Strik!
Jeseniški naprednjaki.

Sneg, vihar in povodnji so po celi severni Italiji. V San Remu na Riveri je odtrgalo z neke vile celo strehe. Reke in potoki so silno narasli in stopili čez bregove. V Alpah je zapadel sneg.

Povodnji na južnem Tirolskem. Vsled nalivov in silnega snega v planinah so na celnem južnem Tirolskem velike povodnji. Reka Adiza in vsi njeni pritoki so preplavili svoje doline in napravili velike škode po njivah in travnikih, pa tudi po vinogradih. Voda je zlasti v Trentinskem okraju podrta mnogo mostov, potrgala ceste in tudi veliko hiš spodmela.

Stavka trgovcev in delavcev. Demonstracijski shod trgovcev in delavcev v Genovi je sklenil na dan otvoritve parlamenta uprizoriti v vseh italijanskih lukah splošno stavko. kot protest proti neredu na italijanskih železnih.

Čudno podjetje. Neki Amerikanez Clifford Nenand je dobil od turške vlade dovoljenje, da sme samo on izvažati vodo iz reke Jordana. Amerikanez bo izvažal vodo v sodih, ki bodo vsi s turskim pečatom uračno zapečateni. Vodo iz Jordana bo prodajal po-bržnim Amerikanezom za krščenje, ter je pripravljen, da bo s tem bogatel. — O tem nikakor ni dvomiti, kdor računi na človeško neumnost se redkokdaj zaračuni. Sicer pa to ni originalna ideja, podobne kupčije so se godile v velikem stilu z loudsko vodo.

Drag prst. Virtuoz na glasovirju, Viljem Deston, se je klošnje poletje vozil s parnikom podonavskega parobrodnega društva. Pri Marjetnem otoku se je zadel parnik ob most, pri čemur je umetniku stisnilo prst tako, da vsled zdravniške izjave ne bo prst nič več gibljiv. Deston toži vsled tega parobrodno društvo za letno rento 32 000 K, oziroma da društvo v ta namen naloži pri sodišču 640.000 K. Vsi umetniki radovedno pričakujejo, kako bo sodišče cenilo prst virtuozu.

Nenavaden dobrotnik. V III. okraju na Dunaju je obsodil sodnik nekega postreščka v denarno globo 5 K, ker je opsoval neko brivčovo ženo. Ko se mu je naznanila obsodba, je sgel v žep ter vprašal ravno-dušno: «Prosim lepo, gospod cesarski svetnik, ali smem tudi več plačati? Dal bi 9 K. Za ono neumnost je sicer 5 K dovolj plačano, toda za siromake dam prav rad.» Sodnik mu je rekel: «To je lepo od Vas, da se brigate za siromake, toda to ni pravi način dobrodelstva, ako enega opsuje, drugega pa zato obdarujete.»

Tatinski berač. Anton Celar, 59letni prosjak, rojen na Visokem, brez stalnega bivališča, se je dne 23. novembra okoli 7. ure zjutraj, ko je šla posestnica Marija Bergant v Šenčurju od doma po opravih in zaprla hišna vrata s ključem, vuhotapil v njeno spalno sobo, odprl predal nočne omare ter iz denarnice vzal 30 K, denarnico pa položil nazaj. Domača dekla Marija Rozman ga je videla odhajati iz hiše. Celarja so se tisti dan popoldne vjeli in našli pri njem 27 K, drugo je že zapil. Obdolžence je zval tat, ki je bil že 17krat kaznovan zaradi tatvine, zaradi beračenja in vlačugarstva pa 11krat. Celar ne taji tatvine; obsojen je bil na dve leti ječe, ker so porotniki potrdili vprašanje, da je tat iz navade.

Današnji posli. Hišni posestnik Miha Stanovič je izdal svoji služkinji sledeče pri-čevale: «Marija Bobnič je bila pri meni v službi danes od dveh do šestih kot služkinja in se je nad dve uri odlikovala v pridnosti, ljubezni do reda, pokorščini in snažnosti.»

Strahovita katastrofa se je zgodila v nedeljo, dne 25. novembra pri D. rimdu. Njeni posledki še niso jasni. V kraju Ardey je ponoči v neki tovarni nastala strašna eksplozija, nekaj časa potem je zgodila druga

in dne 25. novembra zjutraj tretja ravno taka eksplozija. Sodi se, da se je ponesrečilo nad 1000 oseb. Dopoldne so spravili 40 mrtličev in kakih 200 ranjencev na dan. Eksplozija je bila tako velikanska, da ni v okraju ne ene cele sipe. Ljudstvo beži strahoma na vsestrani.

Bomba razpočila v cerkvi sv. Petra v Rimu. V cerkvi sv. Petra se je 18. t. m. razpočila bomba, napolnjena z žrebli in levskim streljivom, med krsto Lanfranchijev in spomenikom Klementa XIII. Ranila ni nikogar in tudi nič znatnega poškodovala. Papež je bil globoko užaloščen in je dolgo molil v svoji zasebni kapeli. Vsi listi brez razlike mišljenja ostro obsojajo brezumni atentat. Ministrstvo za notranje zadeve je razpisalo nagrado 3000 lir, da se dobi zločinec. Obnem je 40 anarhistov zborovalo in protestiralo proti mnogostevilnim aretacijam anarhistov.

Če se ima otroke. Gorje mu, kdor išče stanovanje pa ima kopo otrok. Noben gospodar ga neče; vsak se brani otrok. Tako je povsodi po svetu. Te dni je šel v Rimu neki delavec iskat stanovanje. Vpraša ga neki gospodar: Pa imate otroke? Delavec: 5, pa so na pokopališču. Prav, potem vas sprejemem. — Kako pa se je začel gospodar, ko je delavec pripeljal s seboj tudi otroke. Jasn pa mu je bilo kmalu, ko se je spomnil, da sta se pogajala z delavcem za stanovanje na dan vseh mrtvih, ko so bili otroci na pokopališču, pa živi seveda!

Cel vlak je ponesrečil. Električni vlak pensilvanske železnice v Severni Ameriki je padel na mostu v Pleasantville v državi New Jersey v vodo. Kakih 50 mrtličev so že spravili na suho, ponesrečilo se je pa tudi 20 ranjencev rešiti iz valov in jih spraviti v bolnico.

V Newyorku prirejajo bogataši čudne pojedine. Pred kratkim je bila pojedina za ločene. Udeležile so se je le osebe, ki so sodnijsko ločene, ali ki so vsaj že vložile prošnjo za ločitev zakona. Pri drugem banketu pa sta stala na mizi poleg kroznikov dva srebrna vedra in v njih — oves. To pojedino je pripravil bogat konjerejec svojim gostom in svojima konjema, ki sta zmagala v ameriški dirki. Listi dvomijo, ali je ta konjski banket bolj zanimiva kot opična pojedina, ki se je tudi že vršila v Ameriki.

«Nebotičnik» — visok 183 metrov. V New-Yorku zidajo poslopje, ki bo visoko 183 metrov, torej 17 metrov višje od Washingtonovega spomenika. To bo največje poslope; na svetu; stanovanja bodo v njem do vrhaja nadstropij bo 41.

Razklejana kostna moka ali Tomasova žlindra?

Prejeli smo in priobčujemo:

Kmetijsko-kemijsko preskušališče v Ljubljani je objavilo skoraj po vseh kranjskih listih spis, čegar namera je priporočati porabo razklejene kostne moke kot gnojilo namesto Tomasove žlindre.

Jedro tega spisa sloni na trditvi, da je učinek razklejene kostne moke kot gnojilo enak učinku Tomasove žlindre ali pa ga še prekaša in da kmetovalci, ki gnojilo s Tomasovo žlindro namesto s kostno moko, zapravljajo. Spis trdi: «Ker kmetovalci vsako leto na ta način trpe škodo za več tisoč kron, smatra kmetijsko-kemijsko preskušališče za dolžnost, da jih na to opozarja.»

V napominanem spisu se računa s cenami, ki jih c. kr. kmetijska družba kranjska redno objavlja v «Kmetovalcu». Naša družba je porabo žlindre pri nas vpeljala, jo priporoča in tudi skoraj vso, kar se je porabi, v deželi proda (v tem letu n. pr. do konca novembra že 150 vagonov). Kdor pozna razmere, temu je očitno, da je spis imenovane preskušališča odločno naperjen proti kmetijski družbi in se torej njej očita, da navaja kmetovalce k nerazumnemu postopanju. Dasi mi je jako neljubo in se mi gabi razpravljati zadevo, ki

me bo svoječno morda sila kaj več, in sicer brezobzirno povedati, sem vendar po svojem poklicu in z mesta, ki ga zavzemam, dolžan odgovoriti na dotični spis, a za sedaj le v toliko, v kolikor je potrebno dati kmetovalcem pojasnila, da se svare pred neutemeljenimi in begajočimi trditvami. Toliko v pojasnilo naslednjih strokovnih izvajanj! Glede izvajanj, ki sledijo iz računa v spisu, se mi ne zdi vredno spuščati v podrobnosti, ker so posamezne postavke v marsičem napačne in istakot tudi podlaga računu. Nekaj pa vendar ne smem zamolčati, in sicer okoliščine, da so tvornice za kostno moko, ki namenoma svoj izdelek za izredno ceno ponujajo, kakršnih cen ne bodo mogle in tudi ne hotele trajno vzdržati. S takimi izjemnimi cenami ni dopustno računati v resnih strokovnih spisih, in če se že zgodi, tedaj je to na primeren način označiti, da se varuje strokovni ugled in se pokaže nepristranska resnost.

Tudi do naše družbe so se obrnili zastopniki tvornice za razklejeno kostno moko, ki so izrekli voljo izpodrinuti Tomasovo žlindro z nizkimi cenami kostne moke; oni so družbi obljubovali velike ugodnosti in meni osebno denarno korist. Samoočbi umevno, me niso premotili, in ohranil sem si čisti roki ter mirno strokovno vest! Celo takrat, ko so vsi glavni kmetijski zastopi v Avstriji bojkotirali tvornice za Tomasovo žlindro zbog njih neopravičenega podražanja, nismo mogli namesto Tomasove žlindre priporočati kostne moke, dasi bi nam bilo to zlasti na Kranjskem najpripravneje.

Tudi se, da si vsak stan po svoje prikoji nazore o poštenosti. Nekaj enakega se včasih sme trditi glede strokovnih nazorov tvornicarjev kostne moke. Iz kupčijskega stališča je to seveda umevno, vendar se misleči kmetovalci ne smejo pustiti varati, in dolžnost poklicanih krogov je, širše kmetijsko občinstvo poučiti, ne pa begati.

Fosforna kislina kot hranilo rastlinam je v zemlji drugačnim zakonom podvržena, kakor marsikatero drugo hranilo; ona se z deževnico ali z drugo vlago ne širi enakomerno po vseh plasteh zemlje ter ne gre naproti rastlinskim koreninam. Korenine jo morajo marveč sami poiskati ter jo morajo šele s svojim kislim sokom in s pomočjo zemeljskih bakterij raztopiti. Učinek fosforove kisline v zemlji je zavisen od njene raztopnosti in poleg tega tudi od množine, ki se v zemlji že nahaja. Dalje prih.

Gospodarstvo.

Tedenski sejem v Kranju dne 26. t. m.

Prignalo se je 162 glav goveje živine, 14 telet, — hrvaških buš, 1 ovca in 37 prašičev. — Pšenica po K 7-75, proso po K 7-50, rž po K 7—, oves po K 7-75, ajda po K 7-50, fižol ribničan po K 12-25, koks po K 12— in krompir po K 2—.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu novembru 1906 je 361 strank vložilo 105.452 K 33 vin., 289 strank dvignilo 115.068 K 41 vin., 7 strankam se je izplačalo posojil 16.000 K, stanje hranilnih vlog 4.084.102 K 78 vin., stanje po-ojil 2.331.610 K 62 vin., denarni promet 588.383 K 84 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu novembru 1906 je 232 strank vložilo 68.838 K 05 vin., 206 strank dvignilo 63.898 K 88 vin., 30 strankam se je izplačalo posojil 22.620 K — vin., denarni promet 278.613 K 15 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu novembru 1906 je 165 strank vložilo 90.089 K 08 vin., 122 strank dvignilo 58.324 K 89 vin., 5 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 3.500 K., stanje hranilnih vlog 1.384.773 K 24 vin., stanje hipoteknih posojil 1.083.300 K 65 vin., denarni promet 436.581 K 37 vin.

Mleko podraže v Zagrebu tako, da bo stal liter mleka 24 vinarjev.

Tiskarski izdelki se podražijo. Tovarne za papir podražijo svoje izdelke, papir različnih vrst bo dražji, zato se podražijo tudi tiskarski izdelki.

Jajca v Gorici so jako draga. Po 12 do 14 vinarjev eno. Drugače so po 6 do 8, 10 vin. Kriva je tudi okoliščina, da je v naši deželi mnogo premalo kokošje reje. Če bi se ta bolj gojila, bi bilo več jajc, ker jih sedaj primanjkuje, in tako draga bi tudi ne bila.

Avstrijski eksport na Kitajskem. Dne 10. t. m. so se vršila pri ministrskem predsedniku posvetovanja, katerih so se udeležili zastopniki vlade in velikih trgovskih in industrijalnih podjetij, kjer so pretresovali vprašanja o ureditvi izvoza v vzhodno Azijo.

Ponudbeni razpis za dobavo lesa. C. kr. trgovinsko ministrstvo naznanja podpisani trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani: 1) Da se bo na trgovski borzi v Bruselju dne 12. decembra t. l. vršila ponudbena razprava zaradi dobave 500 kosov hrastovega lesa razne velikosti, 2) da se bo ravnotani vršila v kratkem ponudbena razprava za dobavo jelovih kolcev za ograje. Prepis ponudbenega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Pridelki vina na Francoskem. — Neki francoski list cen, da se je letos pridelalo na Francoskem 39.570.750 hl vina, nasproti 56.666.204 hl leta 1905. Da je bilo letos manj vina, je pripisati veliki suši, ki je vladala v letnih mesecih.

Pivo na Francoskem. — Na Francoskem se zmanjšuje v zadnjih letih prav razveselivo popivanje žganja; narašča pa konsum piva. V zadnjih 5 letih se je pomnožil za 40%. Lani se je izpilo na Francoskem 14.383.646 hl piva. Največ piva pride na Francosko iz Monakovega in iz Plzna. Pivo pa je precej drago, ker je carina na uvoz znatna.

Davek na klavirje hočejo uvesti na Francoskem. Za klavir in pianino bo treba plačati na leto po 10 frankov davka. Preračunjeno je, da prinese ta davek državi dohodkov 5 milijonov frankov.

Podraže se cene izdelkov iz zlata.

Koliko moke da pšenica. 100 kg dobre pšenice daje 43 kg bele moke, 33 kg zadnje moke in 20 kg otrobov.

Kako čistiti krtače (ščeti). Segrej v peni prav močno nekaj pšeničnih otrobov in jih nasuj precej na gosto med ščetine krtače. Nato pusti krtačo nekaj časa mirno na strani ter jo potem s glavnikom počesaj. Z otrobi odstrani tudi prah in nesnago.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Uboj. Na zatožni klopi sedi 20 let stari Jože Rozman, posestnice sin iz Podreč. Bil je že trikrat zaradi tepeža kaznovan. Posebno jezo je gojil na svojega bratrance Franceta Burgerja, ker je bil ta zoper njega pred sodiščem zaradi pretepa neugodno pričal, vsled česar je bil Rozman obsojen na osem mese-

cev težke ječe. Proti nekemu sojetniku iz domačega kraja se je izrazil že v zaporu, da bo Burgerja zaklal na angeljsko nedeljo, kajti ta dan bo prestal svojo kazen. Res je prišel ta dan domov ter popoldne popival po Mavčicah, zvečer pa je iskal priložnosti, da bi dobil svojega nasprotnika. Tisto nedeljo, t. j. dne 2. septembra t. l., sta prišla posestnik Janez Burger in njegov brat France iz Praš domov v Podreč. Bila je svetla noč in ni se jima ljubilo iti spat. Zlezla sta na dvorišču vsak na eno čespljo ter jih jela otrezati. Kar zasliši Janez Burger bratov glas: »Kaj pa mahaš z nožem proti meni, ali me hočeš zaklati?« Takoj nato pribiti France k bratu in mu pove, da ga hoče Rozman zaklati. V tem pa je že bil Jože Rozman pri njih. Ne da bi črnil besedico, sune Rozman Janeza v sprednjo stran desne rame, da se ta takoj zgrudi. Janez je kmalu vstal in šel po cesti gledat za bratom. Tu je zagledal Franceta ležati na tleh, poleg njega pa klečati Rozmana, ki je z nožem po njem ugrizal. Janez je jel klicati na pomoč, rekoč: »Mene je že zaklal, brata še kolje.« Na lice mesta so prihiteli ljudje in našli Franceta Burgerja zaklanega na cesti.

Obdolženec se zagovarja, da sta ga brata Burger tolkla s koli in da se je moral braniti. Priča Helena Mohar pa izpoveduje, da je videla obdolženca z nožem mahati po Francetu. Dasi ga je ta milo prosi, naj ga vendar pusti še malo živeti, ni odjenjal, temveč je mahaje po njem kričal: »Hudič, ali še nisi crnil?« Razmotal mu je ves hrbet, pljuča so bila petkrat globoko prebodena, tako, da je nastopila vsled notranje izkravitve takojšnja smrt. Da obdolženec laže, kaže tudi dejstvo, da on ni imel nikakršnih poškodb in da se na mestu dejanja ni naslo nikakšno poleno. Obsojen je bil na 7 let težke ječe.

Spominjajte se Narodnega Doma v Tržiču!

Loterijska srečka dne 17. novembra t. l.
Trst: 82 50 87 31 89

Ker se mi povodom svojega odhoda iz Kranja ni bilo možno od vseh prijateljev in znancev osebno posloviti, kličem vsem tem potom presrčni

„Na zdar!“

241 Avguštin Slana.

Gorica * Svoji k svojim! * Gorica

Kotel „pri zlatem jelenu“

V sredini mesta. — Narodno podjetje. — Krasna lega. — Nad 30 sob. — Velik jedilni salon, stekleni salon, točarna, klubove sobe, kegljišče. — Veliki in mali vrt za restavracijo, obsežna veranda. — Solidna postrožba.

Gorenjci!

Naša železnica vas vodi v Gorico! Podpirajte svoj rojake, ki se bore za gospodarsko osvoboje od tujcev.

V špecerijski stroki izurjena deklica

želi službe v kaki trgovini v Kranju.
Ponudbe na upravnishvo »Gorenjca« pod
„R. K.“ 240 3-1

Išče se za špecerijsko trgovino
pridnega

učenca

iz dobre hiše.

Kje? se poizve pri upravnishvu
„Gorenjca“. 235 3-3

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam,
da je **moderno urejeno**

zimsko kegljišče

v gostilni „Triglav“

slavnim društvom, in družbam še nekaj ve-
čerov za oddati. Skrbjeno bode, da bodo
cenjeni gostje vedno v gorkih prostorih.

V tem se priporoča

Matija Varšek

220 5-5

gostilničar.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za
love in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim
jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vspre-
jema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od
mene preizkušene. 204 52-9

Ilustrovani cenik zastoj.

Brez konkurence

je bodisi kar se tiče blaga ali cen

Angleško skladišče oblek

v Ljubljani, Glavni trg št. 5

brez podružnice.

Dobiva se:

Površnik za gospode ali ulster	gld. 6.—
Še nikdar tako nizke cene!	
Najnovejši moderni dolgi paletto za dame	„ 5.—
Obleka za dame najnovejšega kroja, ali meter dolgi paletto	„ 4.—
Moška obleka ali havelok	„ 3.50
Suknena obleka za dečke	„ 2.50
Višnjevi naramniki z rdečo naglavulico (kapuce) za otroke v poljubnih velikostih	„ 2.50
Haveloki za dečke in deklice, jopci, volnena krila, kakor tudi elegantne bluze v vsako- jakih barvah	„ 1.50
Suknena hlače, najnovejše obleke za dečke, modni klobuki za gospode	„ 1.20

Velika izber finega angleškega in francoskega sukna za obleke po meri, ki
se na Dunaju in v Berlinu po najmodernejšem kroju hitro izgotavljajo.

Velespoštovanjem

O. Bernatović.

219 26-5

Cevi

pocinkane, asfaltirane in druge

**ter vse za vodovodne
naprave potrebne predmete**

prodaja po najnižjih cenah trdka

„Merkur“ - Peter Majdič, Kranj.

Feller Elsa-Fluid

S to znamko varovani Fellerjev rastlinski esenčni fluid odstrani kašelj, hripavost, nervoznost, naduho, bolečine v vratu, prsih in členih, trudnost, slabost, vnetja, težkoče v dihanju, vročinske pojave, influenco zaslišenje i. t. d., 12 malih ali 6 velikih steklenic franko 5 K, 24 malih ali 12 velikih 8 K 60 vin.

Naročajte pri E. V. FELLERJU v Stubici, Elzin trg št. 202, Hrvaško.

Hvalijo se tudi Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z znamko «Elsa-Pillen», 6 škatlic franko 4 krone, 12 škatlic franko 7 K 60 vin. Pravega balzama ne dobite 1, ampak 2 ducata franko za 5 K; izvrsten je pri težkočah v želodcu. Zagorski prani in sirup za kašelj 2 steklenici 5 K. Pravo norveško ribje olje 2 steklenici 48 c franko 5 K. 10-10

Poskusite
in priporočite
izdelke

Vydrope tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

238 3

Meblirana soba

s prostim vhodom

na željo s hrano se s 1. decembrom t. l. odda.
Več se poizve pri M. Zacherlu v Kranju.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236-2

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Dva parna stroja

po 10 oziroma 18 konjskih sil, brez napake, še sedaj v obratu, večji z lastnim obratom na kolesih (lokomobil) in

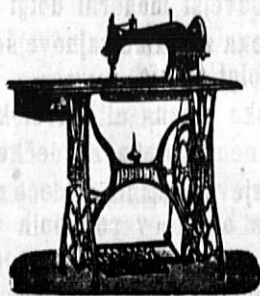
posestvo

obstoječe iz prostorne hiše, 6 sob, gospodarskega poslopja, rodovitno polje, senožeti itd., **se proda** pod zelo ugodnimi pogoji. Hiša je posebno pripravna za vsako obrt, lastni vodovod, reka v bližini, železniška postaja.

225 6-4

Ponudbe na lastnika

I. DERNIČ, tovarnar
v Radovljici (Gorenjsko).

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši za družinsko rabo.

Šivajo, pošivavajo, vežejo. — So nedosežni za obrtne svrhe. — Šivajo naprej in nazaj. — Teko na kroglicah!

Glavno zastopstvo:

Frančišek Tschinkel

Ljubljana

mestni trg 19.

Kočevje

nu gradu.

181-21

Velika zaloga koles, šivalnih strojev
in izgotovljenih oblek

za gospode
in dečke.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam,
da sem založil poleg šivalnih strojev in koles tudi
veliko izgotovljenih oblek
za gospode in dečke dobrega dunajskega izdelka
99-26 v veliki izbiri.

Obenem naznanjam, da se dobe **kolesa popolnoma nova od 65 glđ. naprej**, šivalni stroji pa že od 45 glđ. naprej. Velike važnosti je tudi **stroj za pletenje nogovic, spodnjih jopic i. t. d.**, ki je zelo pripraven za vsako večjo družino, na katerem se lahko v enem dnevu naplete 6-8 parov novih velikih nogovic; tudi stare se lahko podplete zelo hitro. Pouk preskrbim vsakemu cenj. kupcu brezplačno ter se ga lahko nauči v teku 4-6 dni. — Umetno vezenje in pletenje na šivalnih strojih se poučuje vsak dan v moji hiši **zastoj**. — Da so šivalni stroji, kakor „Adler“, „Bobbin“, „Ringsif“ i. t. d., katere prodajam jaz, ravno tako dobri in še celo boljši od drugih strojev, koje prodajajo druge tvrduke. Vrhutega so pa moji stroji še 20 % cenejši. To pričajo mnoga zahvalna pisma od boljših krojačev in šivilj, ki so kupili stroje pri meni.

Priporočam se sl. občinstvu, da se ozira pri nakupu na mojo zalogo, kjer se najbolje in najceneje kupi, ter prepriča, da so moja zagotovila resnična.

Lovrenc Rebolj v Kranju, glavni trg št. 189.

Slavnim šolskim vodstvom

se najuljudneje priporoča za cenjena naročila

vseh šolskih tiskovin

s katerim je bogato založena

Tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Mavricij Smolej

urar in trgovec na Jesenicah

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure z nihalom, prstane in verižice i. t. d. po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici, točno in po nizkih cenah.

Precizijske ure kakor: Schaffhausen srebrna od glđ. 19-50 naprej. „Intact“ srebrna od glđ. 14-50 naprej. „Omega“ srebrna od glđ. 14- naprej. Sistem „Roskopf“ ure od glđ. 2-40 naprej. — Prava zlata ženska ura od glđ. 9-75 do 18—. Enaka s 3 pokrovi od glđ. 15- do 29—. Srebrna pancer verižica 100 gr. težka glđ. 4-90, 50 gr. glđ. 2-50.

Ceneje kot povsod drugod!

Potrebščine za kolesa in gramofone.

Zaradi kakovosti in nizke cene priporočam posebno precizijsko uro „Intact“.

97-27

Kranjska tovarna lanenega olja **ZABRET & HUTER** **KRANJ**

priporoča po najnižjih dnevni cenah

lanene tropine (preše) najboljše kakovosti, katere imajo
v sebi 40—41% beljakovin z
9—10% olja po analizi št. 1901
c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju, dalje

sladko laneno olje, katero je mrzlo stiskano, nima v sebi
nikakega albumina in je ravno radi tega
najboljše kakovosti. V kolikor pa je la-
neno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene
tropine (preše). 208 12—8

Rezervna zaklada: K 66.277.

Denarni promet v l. 1905: K 3.216.500.

Posojilnica v Radovljici registrovana zadruga z omejenim poroštvom **s podružnico na Jesenicah** sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da
bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe po 5 $\frac{1}{2}$ %, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se
tudi trgovske menice.

Uradije se v centrali in podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
6. ure popoldne, izvemši nedelje in praznike popoldne.

Poštno-hranilnični račun št. 45.867.

151—18

Ceno češko posteljno perje

5 kg novega skubljenega K 9-60, b. lj. šega K 12—, belega, jako mehkega, skubljenega K 18—, K 24—; snežno-belega, mehkega, skubljenega K 30—, K 36—. Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov.

Benedikt Sachsel, Lobes št. 371

p. Plzen na Češkem. 218 6—5

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča 139 27

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Josip Pogačnik

krojaški mojster

Radovljica št. 41

Jesenice št. 20

priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in kolesarskih oblek in ogrinjal ter havelokov. Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in poceni. Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro in natančno mero se jamči. Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Istotam se dobe tudi vsakovrstni **dežniki** in **solnčniki** najboljšega izdelka ter se sprejemajo tudi popravila. 134 21

Kaj je

SEYDLIN?

Priznano najboljša, po najnovejših izkušnjah higienije sestavljena in večkrat odlikovana kozmetična

ustna voda.

Doblva se pri gg. I. Krašovicu, A. Trevnu ter gospe Jerici Morič.

Izdovalec: O. Seydl, Ljubljana, Špitalske ulice 7. 227—6

North British and Merkantile' Zavarovalna družba proti ognju.

Ustanovljena leta 1809.

Skupna zavarovalna varščina znaša nad 524 milijonov kron v zlatu.

Zavarovalna varščina zavarovalnine proti ognju znaša 201 milijon kron v zlatu.

Ta zavarovalna družba proti ognju je najbogatejša in najstarejša v Avstriji, je najvišje koncesionirana, je odgovorna avstrijski sodni oblasti in se kosa z vsako slično domačo zavarovalnico.

Zavaruje se lahko pod najugodnejšimi pogoji

škoda, povzročena po ognju in strelu

na poslopih, premakljivem blagu in vsakovrstni zalogi, zavarujejo se lahko travniški in poljski prideški, dalje celo živina, ki je morda na paši od strele zadeta. Zavarovalščina je taka, da z ozirom na nisko ceno ne zaostaja za nobeno še tako solidno zavarovalnico.

Nastala škoda se hitro pregleda in takoj izplača.

Razna pojasnila daje in zavarovalne pogodbe sklepa v vsakem večjem okraju obstoječa agentura, pred vsem pa

generalna agentura v Gradcu, Radetzkyjeva ulica št. 6.

218-60

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

priporoča svojo izborna zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — **Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.**

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastonj in poštne prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

št. 502. Nikelnasta ankerremontoar-Roskopf, trpežno tolesje, gld. 2 46, enaka iz pravega srebra gld. 3 95, ista z dvojnati trdim srebrom močnim pokrovom gl. 6 50 in naprej.

Št. 506. Prava srebrna cilindreremontoar, trpežno tolesje in močni pokrovi, gld. 4 85, ista z dobrim ankerkolesjem gld. 5 95 in naprej.

138—21

HOTEL „VEGA“

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

ob glavni cesti nasproti ljudski šoli.

se priporoča slavn. občinstvu za mnogobrojni obisk. Točijo se pristna bizelska, ljutomerska, dolenska in vipavska vina ter mengiško dvojnemarčno pivo.

Gorka in mrska jedila ob vsaki uri. Posebna soba za večje družbe je na razpolago.

Velik vrt s teraso in krasnim razgledom na Kamniške planine in Smarno goro.

125—22

Za tujce novo opremljene sobe: postelja 1 K, soba z dvema posteljama 2 K.

Jako ugodna prilika za letoviščarje, za katere se cena primerno zniža.

Na razpolago so vsi domači listi.

Cene naadne! Točna postrežba!

Z odlič. spoštovanjem

ANTON MAVER, lastnik.

Schicht-ovo

miło
je najboljšo!

Prej po cel dan sem menala.
Stokala in izvijala —
Jelen-milo — čudež ta,
Muke vse takoj konča. 221a 3—2

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike itd.

Špecialiteta: 74—20

valjični zastori (Rollbalken).

MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

Zobo- tehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

Zobovja, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebane plošče, iz kavčuka kakor tudi zlata, dalje vrvnalnice in obturatorji se izvršujejo po najnovejših metodah. 100-25

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu in cementu kakor tudi vse zobozdravniške operacije izvršuje tu specialist
Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure

Novo! Acetylen-svetilke

≡ v 30. oblikah ≡
izdelane

iz močne kovine, fino ponikljane. Luč je krasna in polovico cenejša kot petrolejska.

Priporoča se gostilničarjem, obrtnikom in sploh vsakomur. 178 26—13

Kdor si hoče prihraniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u
Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

Aleksander Ambrožič
urar in trgovec na Bledu

priporoča veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur različnih znamk

dalje vsakovrstnih stenakih in budilnih ur, verižic, prstanov, uhany i. t. d., vse po najnižjih cenah. 79—80

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

180-21

Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh oenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žlónatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecialiteta v nevestin的角度. Veliki prostori, priljubeno in v i. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozliki po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 62 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obelalnik, miza, stensko ogledalo.

Pivovarna

G. Auer-jevih dedičev
v Ljubljani

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno

marčno in na bavorski način varjeno pivo
v prid družbi sv. Cirila in Metoda

76—51

Gorenjci! Svoji k svojim!

Kadar pridete v Ljubljano, obiščite

kavarno „LEON“

v Ljubljani, Stari trg št. 31.

Ondi dobite vsak čas najboljšo in najcenejšo kavo, raznovrstne likerje, pristno vino in priznано dobro vrhniško pivo. Tudi se lahko zabavate pri redko se nahajajočem Polyphon-Ochestron.

186—21

Leon Pogačnik.

Gorenjci! Svoji k svojim!

Velikanski uspeh

dosežejo s tem trgovci in prekupovalci, ako naroče

75 kosov finega peciva po 2 vin. za K 1'—
38 „ „ „ 4 „ „ „ 1'—

Razpošilja

v najlepših kartonih

E. BRANDT

224
49

tovarna finega peciva v Kranju

HOTEL „ILIRIJA“

69—89

Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

3 minute od južnega kolodvora.

Shajališče vseh Gorenjcev.

Udobni restavracijski prostori, moderno urejena kavarna z dvema najnovejšima biljardoma ameriškega sistema, lepo, nanovo urejene sobe za prenočevanje. — Kopalne sobe v hiši. — Točijo se najboljše štajerska naravna vina, pristni dolenski cviček iz Gadove peči, kakor tudi priljubljen hrvaški pelinkovec. — Izborna kuhinja. **Postrežba točna. Cene nizke.**

Za mnogobrojen obisk prosil spoštovanjem

Fric Novak.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka 140-20 nasproti hotela „Union“

System Balke

prilagojena za gojitve las in za umivanje gl. v svoji zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzročuje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletitvenih in zmešanih las. Oddelček za dame s separatnim vhodom.

Izdaja konsorcij „Gorenjca“.

Pod to
znamko
je spoznati
prodajalne,

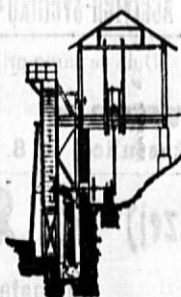
v katerih
se prodajajo
samo Singerjevi
šivalni stroji

Singer Co., akc. druž. za šivalne stroje Kranj, glavni trg 192.

33—40

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom «izvirni Singerjevi». Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obatoje taki «izvirni Singerjevi stroji» kvečjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti takega poročstva, niti doposlati posamnih delov.

G. Tönnies

69—23

tovarna za stroje, železo in kovino-livarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

226—5

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopolnjujejo na zahtevanje zastoj.

Seydlin

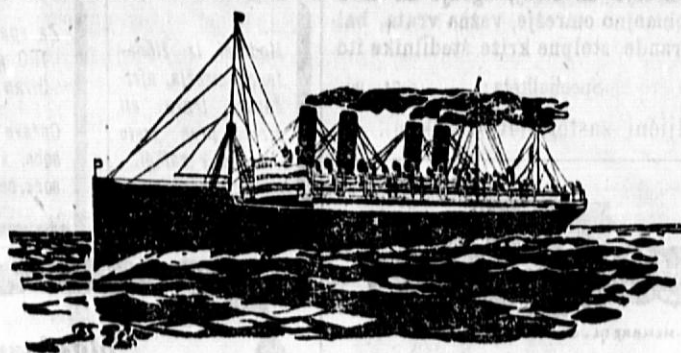

Najbolje za zobe.

Dobiva se v lekarni g. K. Ševnlka v Kranju

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severnememškega Lloyd“

iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Ruba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

228—3

Odgovorni urednik Lavoslav Mikuš.

Lastnina in tisk Iv. Pr. Lampreta v Kranju.